

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 184 (XXVIII) — Nr. 835

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 21 octombrie 2016

SUMAR

Nr.	Pagina	Nr.	Pagina
HOTĂRĂRI ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR			
107.		din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori.....	9–18
— Hotărâre privind adoptarea opiniei referitoare la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor — O strategie europeană pentru o mobilitate cu emisii scăzute de dioxid de carbon COM (2016) 501	2	Decizia nr. 388 din 14 iunie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 teza a doua raportate la cele ale art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 1 din Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România	19–21
108.		ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
— Hotărâre privind adoptarea opiniei referitoare la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor — Accelerarea tranziției Europei către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon — Comunicare de însoțire a măsurilor în temeiul Strategiei-cadru pentru o uniune energetică: propunere legislativă privind reducerile anuale obligatorii ale emisiilor de gaze cu efect de seră de către statele membre în perioada 2021–2030, propunere legislativă privind includerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a absorbțiilor rezultate din activități legate de exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură în cadrul de politici privind clima și energia pentru 2030 și comunicare privind o strategie europeană pentru mobilitatea cu emisii scăzute COM (2016) 500	3	106. — Ordin al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor privind constituirea Comitetului național pentru protecția animalelor utilizate în scopuri științifice sau educative	22–23
109.		909. — Ordin al ministrului mediului, apelor și pădurilor privind aprobarea Planului de management și a Regulamentului sitului Natura 2000 ROSCI0090 Harghita Mădăraș și al Rezervației naturale 2.493 Lacul Dracului	24
— Hotărâre privind adoptarea opiniei referitoare la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu și Banca Europeană de Investiții privind stabilirea unui nou cadru de parteneriat cu țările terțe bazat pe Agenda Europeană privind Migrația COM (2016) 385	4–6	ACTE ALE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI	
110.		60. — Ordin pentru aprobarea Regulamentului privind racordarea la conductele de alimentare din amonte și de abrogare a Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 36/2013 pentru aprobarea Procedurii privind alimentarea cu gaze naturale a consumatorului izolat tip A și a Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 44/2013 pentru aprobarea Procedurii privind alimentarea cu gaze naturale a consumatorului izolat tip B	25–32
— Hotărâre privind adoptarea opiniei referitoare la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, către Consiliu și către parlamentele naționale privind Propunerea de directivă de modificare a directivei privind detașarea lucrătorilor, în ceea ce privește principiul subsidiarității, în conformitate cu Protocolul nr. 2 COM (2016) 505	6–8		
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 353 din 24 mai 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 și 13			

HOTĂRĂRI ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR

HOTĂRĂRE

privind adoptarea opiniei referitoare la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor — O strategie europeană pentru o mobilitate cu emisii scăzute de dioxid de carbon COM (2016) 501

În temeiul prevederilor art. 67 și ale art. 148 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 373/2013 privind cooperarea dintre Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene și ale art. 160—185 din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat,

Camera Deputaților adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Luând în considerare Opinia nr. 4c-19/1147, adoptată de Comisia pentru afaceri europene, în ședința din 4 octombrie 2016, Camera Deputaților:

1. Sprijină obiectivul declarat de Comisia Europeană de a reduce obstacolele în calea producției proprii, a stocării și a consumului de energie electrică din surse regenerabile, în special rezultatul așteptat de a da posibilitatea consumatorilor să utilizeze energia electrică produsă de panourile solare proprii pentru încărcarea vehiculelor.

2. Recomandă ca măsurile de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră din transportul urban să fie însoțite de măsuri privind menținerea și extinderea spațiului verde urban, inclusiv a celui fragmentat, aflat pe suprafețe reduse.

3. Consideră că etichetarea autovehiculelor în ceea ce privește eficiența utilizării carburanților și emisiile de CO₂ ar trebui însoțită de măsuri care să asigure că informațiile prezentate în acest sens sunt inteligibile pentru publicul larg.

4. Consideră că ar trebui concepute metode mai fiabile și proceduri de validare comparativă, la care să participe mai multe laboratoare independente, pentru a măsura cu acuratețe și cu un grad mai ridicat de încredere emisiile autovehiculelor rutiere.

5. Reamintește că există cel puțin două organizații de standardizare voluntară pentru transmisia de putere electrică la distanță și recomandă explorarea posibilităților de a utiliza această experiență a sectorului de afaceri pentru a ajunge la standardizarea dispozitivelor de încărcare pentru autovehiculele electrice pe planul Uniunii.

6. Recomandă sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) pentru a participa într-o proporție cât mai ridicată la producția de componente și chiar de vehicule de orice tip, astfel încât să fie accelerat procesul de verificare și transpunere în practică a rezultatelor cercetării științifice în același timp cu întărirea concurenței.

7. Subliniază că transportul pe râurile Europei ar trebui încurajat cu mai multă insistență și înlăturate cauzele care conduc la exploatarea mai scăzută a acestuia.

8. Atrage atenția că obiectivele privind cercetarea științifică și inovarea pot fi mai ușor atinse dacă formarea unei atitudini

pozitive și deprinderea unor îndemânări specifice încep de la cele mai fragede vârste și îndeamnă Comisia Europeană să utilizeze experiența câștigată în armonizarea acțiunii statelor membre atunci când se confruntă cu provocări comune pentru a promova alături de deprinderile digitale și pe cele referitoare la tehnică și inginerie.

9. Atrage atenția asupra potențialului încă insuficient exploatat al roboților autonomi și al dronelor utilitare în atingerea țintelor referitoare la o economie cu emisii reduse.

10. Atrage atenția asupra necesității de a formula măsuri adecvate de reducere a riscurilor de accidente specifice, ridicate de autovehiculele electrice, precum și de pregătire socială necesară pentru un stil de viață nou, având în vedere că autovehiculele electrice vor câștiga o proporție semnificativă de piață în același timp cu aducerea în planul vieții de zi cu zi a altor rezultate ale avansului tehnologic, precum ar fi internetul lucrurilor, economia digitală și altele asemenea.

11. Consideră că obiectivul de a se atinge o proporție semnificativă a transportului rutier cu emisii zero sau scăzute ar putea fi încă mai ambițios dacă măsurile privind educația și colaborarea cu sectoarele de activitate vizate s-ar intensifica pe planul Uniunii.

12. Consideră că sunt necesare mai multe eforturi la nivelul Uniunii pentru a avansa în domeniul metodelor alternative de transport aviatic, precum ar fi cele bazate pe propulsia electrică distribuită sau altele, aflate în acest moment la fază avansată în lume, și recomandă Comisiei Europene să includă în Agenda privind cercetarea științifică și inovarea în domeniul transportului obiective legate de stimularea spiritului creativ, de la cea mai fragedă vârstă, și obiective mai ambițioase privind tehnologiile aflate în fază de laborator.

13. Recomandă utilizarea echilibrată în profil teritorial a resurselor programului „Orizont 2020”, astfel încât proiectele de cercetare și rezultatele acestora în domeniul transportului cu emisii reduse să se regăsească într-o mai mare măsură în statele membre care se confruntă cu dificultăți de finanțare a efortului intens solicitat de aliniere la țintele comune.

Această hotărâre a fost adoptată de către Camera Deputaților în ședința din 18 octombrie 2016, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
FLORIN IORDACHE

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR

HOTĂRÂRE

privind adoptarea opiniei referitoare la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor — Accelerarea tranziției Europei către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon — Comunicare de însoțire a măsurilor în temeiul Strategiei-cadru pentru o uniune energetică: propunere legislativă privind reducerile anuale obligatorii ale emisiilor de gaze cu efect de seră de către statele membre în perioada 2021—2030, propunere legislativă privind includerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a absorbțiilor rezultate din activități legate de exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură în cadrul de politici privind clima și energia pentru 2030 și comunicare privind o strategie europeană pentru mobilitatea cu emisii scăzute
COM (2016) 500

În temeiul prevederilor art. 67 și ale art. 148 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 373/2013 privind cooperarea dintre Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene și ale art. 160—185 din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat,

Camera Deputaților adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Luând în considerare Opinia nr. 4c-19/1146, adoptată de Comisia pentru afaceri europene, în ședința din 4 octombrie 2016, Camera Deputaților:

1. Salută obiectivul de introducere a unor norme de contabilizare a sursei de biomasă din domeniul managementului forestier, ca o bază solidă pentru politica europeană în materie de energii regenerabile și pentru dezvoltarea în continuare a bioeconomiei după 2020.

2. Salută abordarea necesității de a valorifica la maximum sinergiile între sistemul de transport și cel energetic și cheamă la o mai puternică integrare a cercetării științifice din cele două domenii, astfel încât să se atingă o dinamică ce să permită punerea pe piață cât mai rapidă a soluțiilor inovatoare identificate.

3. Atrage atenția că, deși orașele se numără printre cele mai dinamice și inovatoare în punerea în aplicare a economiei circulare și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, comunitățile rurale își pot juca rolul esențial în furnizarea de resurse naturale durabile și în protejarea mediului pentru generațiile viitoare numai în condițiile în care amenințarea sărăciei este redusă radical și dacă o proporție cât mai ridicată a populației are acces la servicii de bază și la educație și consideră ca prioritar efortul Uniunii pentru asigurarea acestor nevoi de bază.

4. Atrage atenția asupra necesității de a se asigura nu doar flexibilitatea, ci și echitatea sistemului prevăzut prin care statele membre vor avea posibilitatea de a reduce emisiile în comun și susține necesitatea de a stabili un mecanism de schimb de cote de emisii între statele membre și de elaborare de proiecte comune care să conducă la rezultatele așteptate cât mai curând posibil.

5. Consideră că obiectivul de stabilire a unei modalități de a atrage finanțare pentru renovarea clădirilor ar trebui însoțit de o atentă evaluare a impactului activității de construcție asupra mediului și de elaborarea unor linii directoare specifice, menite să asigure un grad de acoperire cu construcții a terenului limitat la ceea ce este necesar pentru scopuri economice sau sociale și să fie evitată scoaterea din circuitul natural a suprafețelor de teren, respectându-se astfel obiectivele Uniunii de protejare a biodiversității solurilor.

6. Consideră că măsurile prin care se vizează asigurarea poziției de lider în domeniul tehnologiilor ecologice ar trebui să implice cât mai mult sectorul de afaceri, să includă sprijinirea educației tehnologice și ecologice, pentru a se asigura nu doar atingerea unei poziții avansate în domeniu, ci și durabilitatea acestei poziții și un impact benefic semnificativ asupra calității vieții cetățenilor europeni.

7. Salută intenția Comisiei Europene de a finaliza un protocol de reciclare voluntară la nivelul sectorului pentru deșeurile din activități de construcție și demolări și recomandă ca, în paralel, să fie luate în considerare și stimularea cercetării științifice și punerea în aplicare a rezultatelor acesteia în cea ce privește tehnologiile de construcție și arhitectura ecologică.

8. Consideră că ameliorarea capacității de a introduce pe piață inovațiile și de a le transforma în succese comerciale va fi sporită de un sprijin mult mai puternic pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM) și pentru valorificarea capacității antreprenoriale a tineretului.

9. Își exprimă dezacordul cu privire la afirmația conform căreia instrumentele financiare ale Uniunii aduc o contribuție importantă la combaterea schimbărilor climatice, deoarece consideră că nu există probe solide privind impactul Fondului european pentru investiții strategice în acest sens.

Această hotărâre a fost adoptată de către Camera Deputaților în ședința din 18 octombrie 2016, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
FLORIN IORDACHE

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR

HOTĂRÂRE

privind adoptarea opiniei referitoare la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu și Banca Europeană de Investiții privind stabilirea unui nou cadru de parteneriat cu țările terțe bazat pe Agenda Europeană privind Migrația COM (2016) 385

În temeiul prevederilor art. 67 și ale art. 148 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 373/2013 privind cooperarea dintre Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene și ale art. 160 - 185 din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat,

Camera Deputaților adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Luând în considerare Opinia nr. 4c-19/1149, adoptată de Comisia pentru afaceri europene, în ședința din 4 octombrie 2016, Camera Deputaților:

1. Observă că, în comunicarea examinată, Comisia Europeană formalizează prioritatea pe care Uniunea Europeană o acordă gestionării migrației, în relația cu statele terțe, de origine sau de tranzit, rezultând în luarea unor măsuri de încurajare, dar și de descurajare, a tuturor instrumentelor de politică externă, cum sunt politica europeană de vecinătate, asistența pentru dezvoltare, comerțul, mobilitatea, energia, securitatea.

2. Consideră că este important să se aplice măsurile care vizează dimensiunea externă a migrației, respectiv consolidarea și eficientizarea cooperării cu țările de origine și de tranzit, avându-se în vedere și faptul că această cooperare trebuie să aibă un grad mai mare de implicare și responsabilizare a partenerilor externi.

Se alătură opțiunii Comisiei Europene ca asistența să fie oferită de către Uniunea Europeană proporțional cu performanțele țărilor partenere, care să includă și evaluarea nivelului de apropiere de standardele europene în materie de stat de drept, democrație și drepturile omului.

3. Admite că „...noile instrumente financiare ale Uniunii Europene contribuie la crearea unui viitor mai bun în țările lor pentru cei care, altfel, ar putea fi dispuși să își riște viața în călătorii periculoase către Europa”, dar semnalează că nevoia de resurse pentru a se obține rezultate sensibile, care să diminueze tendința migrației economice, depășește capacitatea de finanțare a Uniunii Europene, deși aceasta rămâne cel mai mare donator de asistență la nivel mondial.

4. Salută inițiativa Comisiei Europene de a crea un cadru de parteneriat cu principalele țări terțe de origine și de tranzit, axat pe un angajament coerent și adaptat, pe baza căruia Uniunea și statele membre să acționeze coordonat, punând în comun instrumentele și efectele de levier pe care le au pentru a încheia parteneriate globale (pacte) cu țările terțe, asigurând astfel o mai bună gestionare a migrației.

5. Salută abordarea Comisiei Europene ca pactele să devină „componentele esențiale ale relațiilor globale dintre Uniunea Europeană și țările terțe de origine sau de tranzit ale migrantilor” și ca aceste relații „(...) să fie orientate în funcție de capacitatea și disponibilitatea țărilor de a coopera cu privire la gestionarea migrației, în special pentru prevenirea eficace a migrației neregulamentare și pentru readmisia migrantilor neregulamentari”. Totodată, atrage atenția că nu se poate stabili o relație direct proporțională între disponibilitatea de a coopera a statului în cauză și tipul de relație oferit de către Uniunea Europeană, întrucât performanțele sub medie ar însemna, de

fapt, încălcarea standardelor Uniunii și nu ar putea fi luate în considerație.

În acest sens, constatarea din textul comunicării că „până acum, dialogurile cu țările partenere au evidențiat faptul că există un decalaj între așteptări și rezultate în privința returnărilor și a readmisiei” pune în evidență reticența statelor vizate; solicită Comisiei Europene clarificări asupra cauzelor pentru care asemenea reticențe subzistă în condițiile în care Uniunea Europeană s-a angajat la un efort politic, diplomatic și financiar important.

6. Consideră că este necesară o implicare sporită a statelor membre, alături de Comisia Europeană și Serviciul european de acțiune externă, în elaborarea și implementarea acestor parteneriate, pentru a avea o abordare inclusivă și pentru a menține în atenție toate regiunile cu potențial risc migratoriu, cum sunt Mediterana de Est și Balcanii de Vest. Pentru valorificarea la maximum, în beneficiul Uniunii Europene, a relațiilor speciale pe care statele membre le-ar putea avea cu țări terțe și pentru a se asigura că Uniunea Europeană și statele sale membre lucrează împreună, apreciază că ar trebui instituit un mecanism de coordonare între instituțiile UE și statele membre.

7. Își exprimă îngrijorarea față de concluzia Comisiei Europene că, în prezent, relațiile speciale ale statelor membre cu anumite țări partenere nu numai că nu sunt „exploatate la maximum în beneficiul UE în ansamblul său”, dar „adesea se întâmplă exact contrariul”; față de gravitatea situației, solicită Comisiei clarificări și propuneri de corectare a acestei situații pe care o consideră inacceptabilă.

8. Agreează opțiunea Comisiei Europene ca acțiunea și resursele UE să se orienteze în cadrul acțiunii externe, către parteneriate personalizate a căror natură diplomatică, tehnică și/sau financiară să fie stabilită în funcție de specificul statului cu care se încheie acestea, respectiv un stat de origine, un stat de tranzit sau stat care găzduiește un număr mare de persoane strămutate.

9. Agreează opțiunea Comisiei Europene ca, pe baza celor 16 pachete de țară, să fie încheiate pacte cu un număr limitat de țări terțe considerate prioritare, pentru a concentra, astfel, resursele disponibile și a obține cât mai repede rezultate concrete.

10. Salutând eforturile Comisiei de a negocia parteneriate individuale cu țările terțe de origine și de tranzit, ca o contribuție semnificativă la gestionarea fluxurilor de migrație, solicită totuși clarificări asupra metodei prin care se stabilesc criteriile și indicatorii cantitativi și calitativi pentru determinarea statelor prioritare. Consideră că un criteriu fundamental ar trebui să fie atitudinea pe termen mediu și lung a autorităților și a populației față de valorile Uniunii Europene și ale civilizației occidentale,

În general. Atrage atenția că în niciun caz nu ar trebui încheiate pacte cu state în care au loc grave încălcări ale drepturilor omului. Se așteaptă ca în pacte să fie incluse obligații ferme în acest sens, sub sancțiunea suspendării pactului până la remedierea situației.

11. Consideră că, în pregătirea parteneriatelor cu țările prioritare, Comisia Europeană și Serviciul european de acțiune externă ar trebui să elaboreze o metodologie uniformă, pentru prevenirea intrărilor ilegale și pentru returnarea efectivă a migrantilor ilegali.

12. Susține propunerea ca eficientizarea cooperării cu statele terțe să se bazeze pe stimulente pozitive și negative, dar constată că nu se precizează care sunt stimulentele negative avute în vedere de către Comisia Europeană.

13. Susține propunerile Comisiei Europene în ceea ce privește acțiunile pe termen scurt, care trebuie implementate cu prioritate în scopul îmbunătățirii procesului de readmisie și a ratei de returnare și, în special, identificarea de soluții alternative pentru acordurile de readmisie, ca de exemplu planurile de acțiune, foile de parcurs, comitetele de readmisie, inițiativele în domeniul returnării voluntare asistate și al reintegrării, acceptarea utilizării permisului de liberă trecere eliberat de Uniunea Europeană pentru operațiunile de returnare, lansarea în puncte-cheie a unor platforme ale UE de cooperare privind combaterea contrabandei cu migranți, dezvoltarea unei platforme unice de înregistrare a populațiilor strămutate, numirea unor ofițeri de legătură europeni în materie de migrație.

14. Admite că Declarația UE-Turcia poate reprezenta un model pentru cooperarea cu alte țări terțe-cheie și încurajează Comisia Europeană să studieze posibilitatea implementării unui cadru asemănător și în relația cu Libia, astfel încât să devină posibilă preluarea migrantilor salvați în apropierea acestui stat și procesarea unor eventuale cereri de protecție internațională pe teritoriul său; întrucât Libia nu dispune de autorități naționale care să implementeze un astfel de acord, propune ca Uniunea să preia integral gestionarea acestei acțiuni, pe baza unui acord cu Libia; subliniază că succesul acestui demers ar duce la salvarea a mii de vieți.

15. Este de acord că „...trebuie subminat modelul de afaceri al celor care introduc ilegal migranți, iar un sistem credibil și eficace de returnare este esențial pentru îndeplinirea acestui obiectiv”, dar reamintește că returnarea nu este un instrument suficient și că, deși corect și inevitabil acest instrument deoarece provoacă suferințe imigrantilor; de aceea invită Comisia Europeană să se concentreze mai mult pe lichidarea rețelelor de contrabandiști și traficanți de persoane, pentru a evita provocarea de iluzii și suferințe imigrantilor.

16. Consideră că un program comun la nivelul Uniunii Europene de returnare voluntară asistată ar trebui să se concentreze pe toți cetățenii statelor terțe cu ședere ilegală pe teritoriul statelor membre ale Uniunii și recomandă extinderea acestor programe către țările terțe, tranzitate de principalele fluxuri de migrație ilegală.

17. Dintre domeniile din cadrul obiectivelor pe termen scurt ale pactelor, în care se impun măsuri imediate, reține „creșterea ratelor de returnare și readmisie, acordându-se prioritate returnării voluntare și punând accentul pe reintegrare și combaterea fluxurilor clandestine, oferind, în același timp, canale legale de migrație, inclusiv prin intensificarea eforturilor de relocare”; semnaleză totuși că niciodată Uniunea Europeană nu va putea oferi suficiente posibilități de migrație legală pentru a contracara migrația neregulamentară masivă; mai mult, o ofertă substanțială nu ar reduce semnificativ migrația neregulamentară și ar adăuga presiune asupra guvernelor statelor membre vizate de migranți care s-ar vedea confruntate cu o nouă recrudescență a partidelor populiste antiimigrație și antieuropene.

Reamintește că, în prezent, ratele de returnare sunt atât de reduse încât nu se prefigurează o ameliorare sensibilă ca urmare a implementării unui nou set de măsuri.

18. Subliniază, ca element de noutate, orientarea Comisiei Europene de a se concentra pe realizarea unor „eforturi coordonate și coerente ale UE și ale statelor membre cu privire la readmisie, prioritatea majoră fiind asigurarea unor returnări rapide și operaționale, și nu neapărat încheierea unor acorduri oficiale de readmisie”; interpretează această orientare ca pe o manifestare a stării de urgență în obținerea unor rezultate notabile în materie de returnare/readmisie, dar semnaleză că o astfel de abordare pragmatică poate indica statelor terțe că UE nu ar dispune de mijloace de presiune pentru încheierea unor acorduri de readmisie, ceea ce ar putea pune sub semnul întrebării însuși angajamentul de cooperare al acelor state.

19. Consideră că programele de returnare voluntară asistată axate pe coordonarea la nivelul Uniunii Europene sunt mai fiabile prin dezvoltarea unui cadru sau a unui set de linii directoare pentru statele membre pe care acestea să le urmeze în procesul de elaborare a acestor programe la nivel național.

20. Apreciază că, în plus față de standardizarea pachetelor de asistență, ar fi util ca statele membre să facă schimb de informații în privința programelor de returnare voluntară asistată prin instituirea unui sistem dedicat de management integrat la nivel european; crearea unei baze de date prin care statele membre să pună în comun nevoile lor de returnare voluntară asistată ar putea fi un instrument relevant.

21. Se așteaptă ca un rol mai mare în privința returnării voluntare asistate să revină și noului Birou de returnare care se va înființa în cadrul Agenției FRONTEX.

22. Apreciază că ar trebui să se aplice regulile standard privind detașarea experților naționali și în cazul ofițerilor de legătură și că este nevoie de definirea clară a atribuțiilor ofițerilor de legătură în materie de migrație și a cadrului normativ aferent, astfel încât să se evite suprapunerea sarcinilor între ofițerii de legătură ale acestor rețele, creându-se, astfel, premisele unei bune coordonări și colaborări care să aducă un plus de valoare și nu o dublă comunicare între aceștia și cei implicați în acest proces.

23. Notează abordarea Comisiei Europene în legătură cu acțiunea necesară pe termen lung, pentru combaterea cauzelor profunde ale migrației, respectiv un plan ambițios de investiții externe pornind de la experiența și expertiza Băncii Europene de Investiții, la fel ca în cazul „Planului de investiții pentru Europa”.

la act de viziunea Comisiei ca acest plan să se bazeze pe modul inovator de utilizare a resurselor publice limitate, pentru a mobiliza investiții private prin oferirea de garanții și fonduri concesionale suplimentare, pe asistență tehnică care să sprijine autoritățile locale și întreprinderile să dezvolte un număr mai mare de proiecte eligibile pentru finanțare din partea băncilor și pe promovarea bunei guvernante, combaterea corupției, eliminarea barierelor din calea investițiilor și eliminarea denaturărilor pieței.

24. Consideră că lichidarea cauzelor profunde ale migrației neregulamentare și ale strămutărilor forțate nu se poate realiza doar prin investiții și dezvoltarea economică a statelor de origine, fiind implicate, de asemenea, considerente de securitate, geostrategice, climatice, de opțiune politică sau culturală etc.

25. Subliniază importanța evitării suprapunerilor în procesul de creare a unui nou instrument extern inspirat de Planul Juncker cu alte inițiative existente, cum sunt Fondul fiduciar UE pentru Africa, precum și riscul afectării fondurilor alocate pentru obiectivele Uniunii Europene în vecinătatea estică sau alocărilor pentru alte politici majore ale Uniunii.

26. Salută acceptarea internațională a realității că migrația reprezintă un fenomen global care necesită un răspuns coordonat la nivel internațional și intensificarea din ultimul an a

cooperării cu organizații internaționale, cum ar fi Organizația Națiunilor Unite și, în special, Înaltul Comisariat al ONU pentru Refugiați și Organizația Internațională pentru Migrație, precum și cu țările partenere în cadrul G7 și G20.

Susține toate acțiunile dedicate „consolidării capacității și eficacității pe termen lung a sistemului internațional pentru a aborda circulația refugiaților și a migranților într-un spirit de partajare a sarcinilor și de solidaritate”.

Această hotărâre a fost adoptată de către Camera Deputaților în ședința din 18 octombrie 2016, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
FLORIN IORDACHE

București, 18 octombrie 2016.
Nr. 109.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR

HOTĂRÂRE

privind adoptarea opiniei referitoare la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, către Consiliu și către parlamentele naționale privind Propunerea de directivă de modificare a directivei privind detașarea lucrătorilor, în ceea ce privește principiul subsidiarității, în conformitate cu Protocolul nr. 2 COM (2016) 505

În temeiul prevederilor art. 67 și ale art. 148 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 373/2013 privind cooperarea dintre Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene și ale art. 160—185 din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat,

Camera Deputaților adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Luând în considerare Opinia nr. 4c-19/1148, adoptată de Comisia pentru afaceri europene, în ședința din 4 octombrie 2016, Camera Deputaților:

1. Menține obiecțiile și observațiile formulate în avizul motivat și opinia sa asupra Propunerii de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 96/71/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 1996 privind detașarea lucrătorilor în cadrul prestării de servicii — COM (2016) 128.

2. Reamintește că, în termenul prevăzut la art. 6 din Protocolul nr. 2, paisprezece Camere parlamentare din unsprezece state membre (Bulgaria, Cehia, Croația, Danemarca, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, România, Slovacia și Ungaria) au emis avize motivate, declanșând astfel procedura „cartonașului galben” prevăzută la art. 7 alin. (2) din Protocolul nr. 2, și exprimă speranța că textul propus de Comisie va fi retras.

3. Reamintește că la 20 iulie 2016 Comisia a decis că propunerea sa din 8 martie 2016 privind o revizuire specifică a Directivei 96/71/CE privind detașarea lucrătorilor respectă principiul subsidiarității consacrat la art. 5 alin. (3) din TFUE și că nu este necesară retragerea sau modificarea propunerii respective, care a fost menținută.

4. Reamintește că la 20 iulie 2016 domnul Frans Timmermans, prim-vicepreședinte al Comisiei Europene, și doamna Marianne Thyssen, membru al Comisiei Europene, au adresat președintelui Camerei Deputaților scrisoarea C (2016)4824, prin care se răspunde observațiilor transmise prin avizul motivat și opinia Camerei Deputaților.

5. Salută reafirmarea de către Comisie a priorității sale de întărire a legăturilor și crearea unui nou parteneriat cu parlamentele naționale ca modalitate de a aduce Uniunea Europeană mai aproape de cetățenii săi, a interesului său pentru crearea unui climat de înțelegere reciprocă și a unor canale eficiente de comunicare între nivelul național și cel european, a angajamentului său de a garanta că parlamentele naționale au un cuvânt important de spus în procesul decizional european; având în vedere caracterul esențial al relațiilor dintre Comisie și parlamentele naționale își exprimă încrederea în capacitatea Comisiei Europene de a traduce în fapt acest deziderat.

6. Remarcă invocarea de către Comisie a discuțiilor directe purtate cu parlamentele naționale, cu ocazia unor reuniuni ale Conferinței organelor parlamentare specializate în chestiunile Uniunii ale parlamentelor Uniunii Europene (COSAC); reamintește totuși că, la reuniunea din 11 iulie 2016, doamna Marianne Thyssen nu a reușit să aducă argumente suplimentare față de cele deja existente în expunerea de motive a propunerii de directivă și nici să răspundă bogatei argumentații împotriva propunerii sale, pe care i-o prezentaseră parlamentele din 11 state membre; mai mult, în discuția informală cu președinții Comisiilor pentru afaceri europene din Camera Deputaților din România, Adunarea Națională a Ungariei și vicepreședintele Comisiei pentru afaceri europene din Seimul Poloniei, din pauza dinaintea intervenției sale, comisarul european a lăsat să se întrevadă o modificare de atitudine și acceptarea parțială a argumentelor interlocutorilor, pentru ca în timpul sesiunii propriuzise, doamna Thyssen să rămână cantonată în sistemul propriu de repere și argumentații.

7. Subliniază că, așa cum precizează și Comisia Europeană, prezenta comunicare se limitează la a determina dacă obiectivul directivei de modificare propuse poate fi realizat mai bine la nivelul Uniunii.

Atrage atenția că obiectivele actelor din cadrul legislației secundare a Uniunii nu sunt valide dacă nu se circumscriu obiectivelor stabilite prin acte ale legislației primare; consideră că acesta este și motivul pentru care Comisia Europeană se vede nevoită să invoce articole din tratat care se referă la asumarea de către UE a creșterii bunăstării popoarelor sale, la promovarea justiției sociale și protecției sociale, la perfecționarea pieței interne, cu un grad ridicat de competitivitate, ocupare deplină a forței de muncă și progres social, precum și la necesitatea unor presupuse „condiții de concurență echitabile pentru întreprinderi” și a unei presupuse protecții a lucrătorilor detașați înșiși.

Reamintește că a contestat în opinia sa că articolele invocate ar servi argumentației Comisiei Europene, dimpotrivă fiind mai degrabă ilustrative pentru critica propunerii Comisiei.

Reamintește că a contestat în avizul motivat că art. 15 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care se referă la libertatea de alegere a ocupației și la dreptul la muncă, nu a fost avut în vedere de către Comisie, deși lucrătorii nu își pot exercita drepturile prevăzute la acest articol de vreme ce, *de facto*, nu au libertatea de a accepta o anumită plată pentru serviciile prestate; regretă că nu se face nicio referire la acest subiect nici în comunicare și nici în scrisoarea Comisiei.

Regretă că istoria politică recentă a continentului european nu se află în atenția Comisiei Europene, pentru că este de notorietate că după 45 de ani de dominație sovietică economiile celor 6 state membre din spatele fostei „cortine de fier” ca și ale celor 3 state membre din componența URSS au fost devastate, iar companiile din statele libere și prospere aveau un avans de 45 de ani în care și-au sporit experiența și expertiza pe piața liberă, și-au construit prestigiul, au stabilit relații de afaceri, au identificat căi de acces la piețe de desfacere etc.; de asemenea este de notorietate că nivelul redus de trai și salariile mici din unele state membre se datorează tot ocupației și intervențiilor sovietice și că, cel puțin în logica solidarității cu populațiile oprimate din Est, nu s-ar fi convenit încurajarea unor reacții de respingere, venite din state prospere din Vest.

Regretă că argumentul său, prin care arăta că extinderea Uniunii Europene cu statele din spatele fostei „cortine de fier” a reprezentat o reparație istorică pentru aceste state și o promisiune asumată la cel mai înalt nivel politic de către Uniune și statele membre, că procesul de convergență va fi substanțial și continuu, nu a fost analizat de către Comisie nici în comunicare și nici în scrisoarea care a însoțit-o.

Regretă, de asemenea, că nici argumentul său, prin care susținea că principala problemă a propunerii de modificare a directivei lucrătorilor detașați este că a creat o linie de demarcație între state membre din Est și state membre din Vest, nu a fost recepționat și comentat de către Comisie în cadrul dialogului său cu parlamentele naționale.

Reamintește că în discursul său din 14 septembrie 2016 privind starea Uniunii, președintele Comisiei Europene a menționat necesitatea de fi depășite „[...] tragicele divergențe dintre Est și Vest care au apărut în lunile acestea [...]” și consideră că această afirmație sugerează că la nivelul Comisiei au fost totuși analizate argumente de tipul celor mai sus precizate, fără însă ca aceasta să se reflecte suficient, în acțiunile concrete ale Comisiei.

8. Își exprimă opinia că criteriul valorii adăugate nu poate fi considerat îndeplinit dacă o propunere a UE aduce mici contribuții la îmbunătățirea situației în domeniul de referință, ci doar dacă aduce contribuții suficiente pentru a justifica cheltuirea de resurse din bugetul UE și al statelor naționale și

dacă impactul său economic este suficient de mare; apreciază că în cazul de față, având în vedere sumele nesemnificative provenind din diferențele induse de bonusuri, indemnizații, sporuri și altele asemenea, precum și impactul nesemnificativ, nu se justifică acțiunea de reglementare a Comisiei.

Reiterează că nici studiul de impact nu demonstrează că există un fenomen de amploare care să necesite acțiune la nivelul UE.

9. Așteptând o precizare din partea Comisiei Europene, reiterează obiecțiunile sale privind temeiul juridic al propunerii care nu corespunde integral cu conținutul reglementării, întrucât modificările se bazează pe art. 56 și 59 TFUE, în condițiile în care acestea vizează eliminarea restricțiilor privind libera prestare a serviciilor în cadrul Uniunii cu privire la resortisanții statelor membre stabiliți într-un alt stat membru, iar propunerea în sine vizează, cel puțin la nivel declarativ, protecția lucrătorilor.

10. Reține invocarea de către Comisia Europeană a deciziilor Curții de Justiție a UE (CJUE) prin care s-a evidențiat faptul că îndeplinirea obligației de motivare în ceea ce privește respectarea principiului subsidiarității trebuie să fie evaluată nu numai în raport cu textul actului contestat, ci și în raport cu contextul și cu circumstanțele fiecărui caz în parte; subliniază că atât argumentele istorice de mai sus, cât și majoritatea celor deja expuse în avizul motivat și în opinia sa din aprilie 2016 corespund cerințelor CJUE; de aceea contestă abordarea Comisiei Europene de a-și limita răspunsul la a determina dacă obiectivul directivei de modificare propuse poate fi realizat mai bine la nivelul Uniunii.

11. Consideră că și degradarea din ultimii ani a statutului lucrătorilor locali din statele membre cu economii dezvoltate ar trebui cuprinsă printre circumstanțele cazului reprezentat de revizuirea Directivei 96/71/CE.

Își manifestă îngrijorarea față de multiplicarea exponențială din ultimii ani a contractelor de muncă cu timp limitat, denumite și contracte „zero ore”, a contractelor pe durată determinată, precum și a acordurilor dintre salariați și patronat, în care salariații renunță la unele drepturi pentru a-și salva locurile de muncă.

Reamintește argumentul, prezentat în opinia sa, că reducerea salariilor în statele cu economii puternice este provocată mai ales de necesitatea de a menține competitivitatea întreprinderilor europene, în cadrul unei economii globalizate, detașarea lucrătorilor din statele membre UE neavând niciun rol în această situație, cum greșit reclamă patronatele din state membre dezvoltate.

12. Reamintește argumentul, prezentat în opinia sa, că și statele membre cu economii mai puțin dezvoltate au probleme economice și sociale interne, generate în special de exodul forței de muncă înalt calificate către state cu economii puternice, care oferă salarii mai mari și care își rezolvă astfel problemele de forță de muncă și de dezvoltare economică, și că statele membre supuse fenomenului de „exod al creierelor” nu au insistat, nici măcar atunci când au exercitat președinția rotativă a Consiliului UE, ca Uniunea să reglementeze stoparea acestui fenomen, sau nu au propus un sistem de juste compensații.

13. Reamintește argumentul, prezentat în opinia sa, că ar fi incoerent ca, pe de o parte, UE să lanseze politici ample de încurajare a investițiilor și să creeze avantaje pentru investitori, iar pe de altă parte, să obtureze accesul investitorilor la forță de muncă mai ieftină.

14. Reamintește, de asemenea, argumentul prezentat în opinia sa că, în viziunea Comisiei, necesitatea de a menține condiții de concurență echitabile pentru toți furnizorii de servicii se limitează la egalizarea tratamentului lucrătorilor în raport cu veniturile de natură salarială, fiind uitate decalaje de altă natură, în favoarea companiilor din state dezvoltate economic, ca de exemplu *know-how* superior al lucrătorilor specialiști în domenii

de înaltă tehnicitate, calificarea superioară, adaptarea mai ușoară la mediul profesional, inclusiv în ce privește relațiile de muncă, prestigiul companiei, relațiile cu mediul de afaceri, accesul la piețe de desfacere etc.

Regretă că argumentele de mai sus (pct. 9—14) nu au primit niciun răspuns din partea Comisiei.

15. Reamintește că stabilirea conformității cu principiul subsidiarității reprezintă o decizie politică, lipsită de rigoarea analizei juridice, și că pot exista, de aceea, interpretări diferite ale elementelor care concurează la stabilirea conformității cu principiul subsidiarității.

16. Reamintește, de asemenea, că mecanismul de alertă timpurie pentru controlul subsidiarității, așa cum este prevăzut în tratate, oferă Comisiei Europene putere discreționară și că parlamentele naționale nu au nicio cale de atac față de decizia Comisiei de a respinge un cartonaș galben; consideră că, în acest caz particular, Comisia Europeană a comis o eroare de poziționare politică respingând fără drept de apel contestația parlamentelor naționale, în contextul în care forțe centrifuge în creștere tind să destrame Uniunea; subliniază că, în raport cu numărul infim de lucrători detașați din state cu salarii sub media Uniunii în masa totală a angajaților din UE, respectiv 0,3%, și cu suma modică reprezentată de bonusurile, indemnizațiile și altele asemenea, majorate pentru cei 0,3%, ar fi fost normal ca retragerea propunerii de directivă să nu implice o astfel de rezistență; își exprimă îngrijorarea asupra dezvoltării curentelor populiste antieuropene, care folosesc în acțiunile lor de propagandă inclusiv tema lucrătorilor detașați, și avertizează că cedarea în fața unor astfel de presiuni legitimează populismul antieuropean și contribuie la recrudescența unor astfel de formațiuni politice.

17. Semnalează că, față de starea actuală și bilanțul mecanismului de alertă timpurie pentru controlul subsidiarității, care, de la 1 decembrie 2009, când a intrat în vigoare Tratatul de la Lisabona, nu a înregistrat niciun „cartonaș portocaliu”, iar, din cele 3 „cartonașe galbene”, doar unul s-a soldat cu retragerea propunerii Comisiei, ar putea să apară solicitări de evaluare a acestui mecanism din perspectiva utilității sale și a contribuției la reducerea deficitului democratic. Regretă că rapoartele anuale ale Comisiei Europene omit acest aspect.

18. Observă că, în scrisoarea sa, Comisia recunoaște că propunerea va reduce avantajul prin costul forței de muncă al întreprinderilor mici și mijlocii dar, în continuare, în mod surprinzător, afirmă că acest avantaj se va menține totuși parțial, datorită costurilor mai mici ale contribuțiilor de asigurări sociale și impozitelor; atrage atenția că, în domeniul asigurărilor sociale și impozitării, Comisia Europeană nu are competențe, ci doar

statele membre, astfel că este impropriu să facă asemenea calcule, în contextul dat.

19. Reiterează alte câteva dintre argumentele sale privind încălcarea subsidiarității, la care Comisia Europeană nu a răspuns:

— statele membre pot lua măsuri adecvate pentru a se asigura că lucrătorii temporari detașați sunt tratați în același mod precum lucrătorii temporari naționali; în conformitate cu evaluarea impactului, până în prezent 15 state membre au decis să utilizeze această opțiune;

— și în prezent statul membru gazdă are posibilitatea de a impune agenților de muncă temporară din alte state membre aceleași reguli precum cele aplicabile agenților de muncă temporară naționali;

— statele membre au posibilitatea de a extinde domeniul de aplicare a convențiilor colective sau sentințelor arbitrale care au fost declarate universal aplicabile tuturor sectoarelor; studiul de impact relevă că doar patru state membre s-au decis să nu utilizeze această opțiune.

20. În legătură cu obligația Comisiei Europene de a organiza ample consultări cu părțile interesate și de a ține cont de dimensiunea regională și locală a acțiunilor preconizate și, respectiv, obligația de a-și întemeia argumentele care atestă respectarea principiului subsidiarității pe indicatori calitativi și cantitativi, reiterează constatarea sa că însuși studiul de impact arată că nu există date statistice suficiente și comparabile cu privire la o mare parte din propunerile formulate, cum ar fi numărul lucrătorilor detașați pentru perioade mai mari de 24 de luni și nici în ceea ce privește măsurile propuse pentru subcontractare, fiind disponibile doar estimări.

Reamintește că a sesizat în avizul motivat că studiul de impact a omis costurile suplimentare cu transportul, cazarea, informarea cu privire la regulile aplicabile, traducerea unor documente etc., pe care trebuie să le suporte prestatorul de servicii care detașează salariați.

Reamintește că a sesizat în avizul motivat că studiul de impact arată că este posibil să existe unele efecte adverse ale propunerii, în special în ceea ce privește pierderea unor contracte de prestării servicii pentru prestatorii din statele cu un nivel scăzut al salariilor sau o creștere generală a costului serviciilor prestate transnațional, dar fără să aprofundeze aceste aspecte și fără analiza riguroasă a implicațiilor financiare pentru piața internă a UE.

Regretă că nu se poate aștepta de la Comisie să recunoască caracterul insuficient al propriului studiu de impact, întrucât și acesta ar fi un motiv de încălcare a principiului subsidiarității.

Această hotărâre a fost adoptată de către Camera Deputaților în ședința din 18 octombrie 2016, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
FLORIN IORDACHE

București, 18 octombrie 2016.
Nr. 110.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 353**

din 24 mai 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 și 13 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Fabian Niculae	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 și 13 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, excepție ridicată de Banca Comercială Română — S.A. din București în Dosarul nr. 1.445/243/2014* al Tribunalului Hunedoara — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 74D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Președintele dispune să se facă apelul și în dosarele nr. 119D/2016, nr. 134D/2016, nr. 225D/2016, nr. 326D/2016 și nr. 387D/2016, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 și 13 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, excepție ridicată de Banca Comercială Română — S.A. din București, de Credit Europe Bank — S.A. din București, precum și de Societatea OTP Bank România din București în Dosarul nr. 29.327/3/2014 al Curții de Apel București — Secția a V-a civilă, în dosarele nr. 317/3/2014 și nr. 1.192/2/2015 ale Tribunalului București — Secția a II-a de contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 25.065/3/2015* al Tribunalului București — Secția a VI-a civilă și în Dosarul nr. 956/2/2015* al Curții de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal. De asemenea, președintele dispune să se facă apelul în Dosarul nr. 147D/2016 având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (1) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, excepție ridicată de Telekom România Communications — S.A. din București în Dosarul nr. 75/306/2014 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția a II-a civilă, în Dosarul nr. 276D/2016, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (1) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori modificate prin art. 38 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Bancpost — S.A. din București în Dosarul nr. 286/2/2015 al Tribunalului București — Secția a II-a de contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 286D/2016 având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 alin. (1) și (4), precum și ale art. 13 alin. (1) și (3) din

Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, excepție ridicată de OTP Bank România — S.A. din București în Dosarul nr. 29.539/3/2015* al Tribunalului București — Secția a VI-a civilă, precum și în Dosarul nr. 327D/2016, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 alin. (1) și (3), precum și ale art. 13 alin. (1) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, excepție ridicată de Credit Europe Bank România — S.A. din București în Dosarul nr. 26.515/3/2015* al Tribunalului București — Secția a VI-a civilă.

4. La apelul nominal se prezintă în dosarele nr. 147D/2016 și nr. 276D/2016, pentru părțile Telekom România Communications — S.A. din București, respectiv Bancpost S.A. din București, domnul avocat Valeriu Stoica, cu împuterniciri avocațiale depuse la dosare, în dosarele nr. 326D/2016 și nr. 327D/2016, pentru partea Credit Europe Bank România din București, domnul avocat Valentin Moroeanu, cu împuterniciri avocațiale depuse la dosare, iar în Dosarul nr. 387D/2016, pentru partea OTP Bank România — S.A. din București, domnul avocat Gabriel Udrea, cu împuternicire avocațială depusă la dosar. De asemenea, în dosarele nr. 134D/2016, nr. 225D/2016, nr. 276D/2016, nr. 286D/2016, nr. 326D/2016 și nr. 327D/2016, se prezintă pentru partea Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, doamna consilier juridic Cătălina Ciobănescu, cu delegații depuse la dosare. Lipsesc celelalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

5. Având în vedere obiectul excepției de neconstituționalitate în dosarele mai sus menționate, Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor nr. 119D/2016, nr. 134D/2016, nr. 147D/2016, nr. 225D/2016, nr. 276D/2016, nr. 286D/2016, nr. 326D/2016, nr. 327D/2016 și nr. 387D/2016 la Dosarul nr. 74D/2016.

6. Atât reprezentanții părților prezente, cât și reprezentantul Ministerului Public arată că sunt de acord cu conexarea dosarelor. Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 119D/2016, nr. 134D/2016, nr. 147D/2016, nr. 225D/2016, nr. 276D/2016, nr. 286D/2016, nr. 326D/2016, nr. 327D/2016 și nr. 387D/2016 la Dosarul nr. 74D/2016, care este primul înregistrat.

7. Magistratul-asistent referă asupra faptului că Asociația Parakletos din București a depus concluzii scrise în dosarele nr. 276D/2016 și nr. 387D/2016 prin care a solicitat respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate.

8. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului părților Telekom România Communications — S.A. din București, și Bancpost — S.A. din București, domnul avocat Valeriu Stoica, care solicită reconsiderarea jurisprudenței recente a Curții Constituționale în materie și constatarea neconstituționalității prevederilor legale criticate în raport cu art. 15 alin. (2) din Constituție. El arată că trebuie să existe un echilibru între interesele profesioniștilor și cele ale consumatorilor. Se mai precizează că art. 13 alin. (1) din Legea nr. 193/2000 este o normă de drept substanțial,

sanționatorie care este neconstituțională în contextul în care se invocă pentru fapte trecute.

9. În continuare, președintele acordă cuvântul domnului avocat Gabriel Udrea care arată că dispozițiile legale criticate încalcă dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil. Se arată că premisa de la care a pornit legiuitorul în această reglementare este una greșită, întrucât în aceste contracte conțeau foarte multe elementele de fapt.

10. Președintele acordă cuvântul domnului avocat Valentin Moroeanu care arată că se realizează pledoariei domnului avocat Valeriu Stoica. Se arată că este încălcat principiul neretroactivității legii civile și că acele contracte vizate de textul legal au fost negociate cu clienții care este posibil să fi obținut niște beneficii în urma clauzelor negociate. În acest sens, se susține că prevederile legale criticate încalcă dreptul la apărare inclusiv al clienților.

11. În continuare, președintele acordă cuvântul doamnei consilier juridic Cătălina Ciobănescu, care solicită respingerea, ca neîntemeiată, excepției de neconstituționalitate.

12. Domnul judecător Petre Lăzăroiu solicită domnilor avocați să arate care sunt părțile din litigiul aflat pe rolul instanțelor judecătorești în ipoteza prevăzută de norma legală criticată și să precizeze care este natura acestor cauze. Domnul avocat Gabriel Udrea arată că părțile sunt profesioniștii și Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, iar în privința naturii cauzelor subliniază că există mai multe teorii, el înclinând să creadă că au o natură contravențională. Domnul avocat Valeriu Stoica împărtășește părerea antevorbitorului său în privința participanților, dar are o opinie diferită în privința naturii juridice a cauzelor, apreciind că aceasta este mai degrabă civilă. Domnul avocat Valentin Moroeanu arată că natura juridică a cauzelor este civilă cu elemente de drept contravențional. Doamna consilier juridic Cătălina Ciobănescu arată că doar partea din dispozițiile legale criticate care prevăd sancțiunea amenzii ține de dreptul contravențional.

13. În continuare, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public care solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. Acesta arată că instanța de contencios constituțional s-a mai pronunțat asupra prevederilor legale criticate, jurisprudența sa fiind în acord cu aceea a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

14. Prin Încheierea din 6 ianuarie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.445/243/2014*, **Tribunalul Hunedoara — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 12 și 13 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori**, excepție ridicată de Societatea Banca Comercială Română — S.A. din București, într-un dosar având ca obiect o acțiune în constatare a existenței unor clauze abuzive în contractele încheiate de autoarea excepției.

15. Prin Încheierea din 24 noiembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 29.327/3/2014, **Curtea de Apel București — Secția a V-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 12 și 13 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori**, excepție ridicată de Societatea Banca Comercială Română — S.A. din București, într-o cauză având ca obiect o acțiune în constatare a existenței unor clauze abuzive în contractele încheiate de autoarea excepției, precum și aplicarea sancțiunii contravenționale corespunzătoare, obligarea băncii la modificarea acestor clauze din contractele încheiate și restituirea către clienți a sumelor de

bani percepute nejustificat, cauză aflată în stadiul procesual al apelului.

16. Prin încheierile din 11 noiembrie 2015 și 25 ianuarie 2016, pronunțate în dosarele nr. 317/3/2014 și nr. 1.192/2/2015, **Tribunalul București — Secția a II-a de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 12 și 13 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori**, excepție ridicată de Societatea Banca Comercială Română — S.A. din București, în dosare având ca obiect acțiuni în constatare a existenței unor clauze abuzive în contractele încheiate de autoarea excepției, precum și aplicarea sancțiunii contravenționale corespunzătoare, obligarea băncii la modificarea acestor clauze din contractele încheiate și restituirea către clienți a sumelor de bani percepute nejustificat.

17. Prin Încheierea din 26 ianuarie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 75/306/2014, **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția a II-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 13 alin. (1) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori**, excepție ridicată de Telekom România Communications — S.A. din București, într-o cauză având ca obiect o acțiune în constatare a existenței unor clauze abuzive în contractele încheiate de autoarea excepției, precum și aplicarea sancțiunii contravenționale corespunzătoare, obligarea societății la modificarea acestor clauze din contractele încheiate și restituirea către clienți a sumelor de bani percepute nejustificat.

18. Prin Încheierea din 29 ianuarie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 286/2/2015, **Tribunalul București — Secția a II-a de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 13 alin. (1) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori modificate prin art. 38 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Bancpost — S.A. într-o cauză având ca obiect o acțiune în constatare a existenței unor clauze abuzive în contractele încheiate de autoarea excepției, precum și aplicarea sancțiunii contravenționale corespunzătoare, obligarea băncii la modificarea acestor clauze din contractele încheiate și restituirea către clienți a sumelor de bani percepute nejustificat.

19. Prin Încheierea din 23 februarie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 29.539/3/2015*, **Tribunalul București — Secția a VI-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 12 alin. (1) și (4), precum și ale art. 13 alin. (1) și (3) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori**, excepție ridicată de OTP Bank România — S.A. din București într-o cauză având ca obiect nulitatea unui act juridic, respectiv a unor clauze abuzive.

20. Prin Încheierea din 9 martie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 25.065/3/2015*, **Tribunalul București — Secția a VI-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 12 și 13 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori**, excepție ridicată de Credit Europe Bank România — S.A. din București într-o cauză având ca obiect o acțiune în constatare a existenței unor clauze abuzive în contractele încheiate de autoarea excepției, precum și aplicarea sancțiunii contravenționale corespunzătoare, obligarea băncii la modificarea acestor clauze din contractele încheiate și restituirea către clienți a sumelor de bani percepute nejustificat.

21. Prin Încheierea din 9 martie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 26.515/3/2015*, **Tribunalul București — Secția a VI-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 12 alin. (1) și (3), precum și ale art. 13 alin. (1) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori**, excepție ridicată de Credit Europe Bank România — S.A. din București, într-o cauză având ca obiect o acțiune în constatare a existenței unor clauze abuzive în contractele încheiate de autoarea excepției, precum și aplicarea sancțiunii contravenționale corespunzătoare, obligarea băncii la modificarea acestor clauze din contractele încheiate și restituirea către clienți a sumelor de bani percepute nejustificat.

22. Prin Încheierea din 3 februarie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 956/2/2015*, **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 12 și 13 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori**, excepție ridicată de OTP Bank România — S.A. din București, într-o cauză având ca obiect o acțiune în constatare a existenței unor clauze abuzive în contractele încheiate de autoarea excepției.

23. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autoarele acesteia arată, în esență, că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale, întrucât instanța de judecată este chemată să constate caracterul abuziv al unor clauze contractuale din mii de contracte de credit nedepuse la dosar și față de care nu face nicio analiză concretă: nu analizează factorii care au determinat încheierea acelor contracte; natura produselor sau serviciilor de la data încheierii lor, posibilitatea fiecărui consumator de a înțelege semnificația acelor clauze. Cu alte cuvinte, prin înșeși cerințele Legii nr. 193/2000, nu se permite profesionistului să-și facă apărări concrete pentru fiecare contract în parte; nu se administrează probe directe pentru fiecare contract în parte (de altfel, aceste contracte nici nu sunt depuse în instanță); nu se pot analiza toți factorii care au determinat încheierea acestor contracte, factori care pot fi diferiți pentru fiecare raport contractual în parte; nu se analizează toate împrejurările de fapt specifice fiecărui raport contractual și relevante pentru aprecierea caracterului abuziv al unor clauze contractuale potrivit chiar cerințelor Legii nr. 193/2000, deși judecătorul are obligația exercitării unui rol activ și aflării adevărului în soluționarea oricărei cauze. Or, în niciun sistem de drept prezumția nu este un mijloc de probă absolut. Cu atât mai puțin atunci când verificarea nemijlocită a „obiectului” dedus judecății este posibilă. Or, părțile contractante (profesionistul și clientul) trebuie să aibă posibilitatea să probeze dacă a intervenit sau nu o negociere directă, că există sau nu există un dezechilibru semnificativ. Prin efectul dispozițiilor art. 6—7 din Legea nr. 193/2000, constatarea caracterului abuziv al unei clauze are ca efect eliminarea acesteia și poate duce la încetarea contractului. Toate litigiile aflate pe rolul instanței având ca obiect modificarea clauzelor respective vor fi închise indiferent de voința clienților, acest fapt echivalând cu încălcarea dreptului acestora la un proces echitabil și a dreptului de a se adresa instanțelor.

24. Având în vedere că instanța se pronunță asupra unei sesizări raportate la un singur contract, dar efectele se întind la toate contractele din portofoliu, ceilalți clienți cu care profesionistul a încheiat contracte nu au posibilitatea de a-și exprima vreun punct de vedere, dreptul clienților la apărare fiind, în acest fel, încălcat. Astfel, procedura prevăzută de art. 12—13 din Legea nr. 193/2000 nu constituie o garanție a unei justiții imparțiale și egale pentru toți cetățenii și a unui proces echitabil.

25. Art. 13 din Legea nr. 193/2000 creează o situație injustă: dreptul de proprietate al profesionistului asupra creanțelor izvorâte din contractele de credit în curs de executare devine precar, incert, datorită posibilității legale oferite instanțelor de a modifica toate contractele unui profesionist (chiar dacă acestea nu au făcut obiectul unei judecăți) în ipoteza constatării caracterului abuziv al unei clauze dintr-un contract/din câteva contracte determinat/e. Legiuitorul național trebuie să asigure corespondența între dispozițiile legale speciale (inclusiv cele implementate prin transpunerea unor prevederi europene) și dispozițiile cadru (procedurale sau substanțiale). Mai exact, în lumina art. 12 și 13 din Legea nr. 193/2000, dreptul la apărare și procesul echitabil nu pot fi analizate după alte coordonate decât cele stabilite prin Constituție, Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și Codul de procedură civilă. Prin reglementarea cuprinsă/criticată, statul acționează în exces pentru protecția unui subiect de drept care a intrat în mod benevol într-un raport juridic numit (contractul de credit sau alte servicii), deci ale cărui efecte legale erau cunoscute.

26. De asemenea, încălcarea art. 1 alin. (4) din Constituție privind principiul separației puterilor în stat este evidentă, deoarece dispozițiile criticate permit „exercitarea puterii legislative de puterea judecătorească” prin dreptul pe care îl dau judecătorului de a emite „dispoziții general obligatorii” prin hotărârea ce urmează să o pronunțe în cauză. În concret, în cauză, judecătorul este chemat ca, în urma analizei doar a unui singur contract, constatând caracterul abuziv al unor clauze contractuale din acest contract, să pronunțe o hotărâre prin care să oblige profesionistului să modifice alte sute sau mii de contracte în care se regăsesc aceste clauze sau clauze similare, deși aceste contracte nu au făcut obiectul analizei instanței.

27. Acțiunea în justiție prin care se verifică circumstanțele încheierii unuia sau mai multor contracte determinate, nu poate avea ca efect înlăturarea unei clauze din toate contractele profesionistului/nu poate fi asimilată unei acțiuni în justiție prin care se verifică o practică ilicită a unui profesionist, așa cum articolul de lege supus analizei (art. 12—13 din Legea nr. 193/2000) lasă să se înțeleagă. Efectul *erga omnes* poate fi conceput doar dacă se produce asupra contractelor având elemente de fapt și de drept identice, ipoteză greu de întâlnit având în vedere factorii diverși care stau la baza încheierii contractelor și procesul particular de negociere ce însoțește fiecare contract în parte. O clauză poate fi calificată drept abuzivă doar dacă este inserată într-un anumit context.

28. Mai mult, legiuitorul a *impus* pentru o faptă contravențională săvârșită sub imperiul legii vechi — sancționată cel mult cu nulitatea clauzei și amendă contravențională — aplicarea unei sancțiuni mult mai drastice, reglementată de legea contravențională nouă — modificarea tuturor contractelor în curs de executare, încheiate sub imperiul vechii legi contravenționale.

29. Astfel, prin efectul unei reglementări intrate în vigoare în cursul anului 2013, se tinde la modificarea unor raporturi contractuale încheiate în anii 2007—2008 și executate în mod voluntar în intervalul anterior adoptării textelor legale a căror constituționalitate o contestă. Indiferent de calificarea sancțiunii prevăzute la art. 13 alin. (1) din Legea nr. 193/2000, ca sancțiune contravențională sau ca sancțiune civilă, reglementarea legală este contrară principiului neretroactivității legii, ea tinzând să producă efecte pentru fapte juridice, respectiv, acte juridice, săvârșite/încheiate anterior intrării sale în vigoare.

30. Urmare a modificărilor implementate prin Legea nr. 76/2012, de punere în aplicare a noului Cod de procedură civilă, pe de o parte, a fost extinsă semnificativ marja de acțiune a entităților prevăzute de art. 12 din Legea nr. 193/2000, iar pe de altă parte, a fost lărgită, într-un mod fără precedent în

legislația civilă națională, „sanctiunea” anterior prevăzută de art. 13 din Legea nr. 193/2000 pentru ipoteza constatării caracterului abuziv al unei clauze dintr-un contract, de la obligarea modificării respectivului contract sau cel mult desființarea acestuia (în varianta anterioară), la obligarea modificării tuturor contractele de adeziune în curs de executare, precum și la eliminarea clauzelor abuzive din contractele preformulate, destinate a fi utilizate în cadrul activității profesionale (în forma actuală).

31. Astfel, se nesocotește principiul securității juridice — în dimensiunea sa care vizează elaborarea și sistematizarea actelor normative, respectiv universalitatea legii consacrată în art. 15 din Constituție, având în vedere că textele atacate prevăd o sancțiune aplicabilă anumitor subiecți de drept în afara/în lipsa verificării incidenței ipotezei, respectiv a nesocotirii dispoziției normei substanțiale. Ceea ce trebuie reținut este că într-un veritabil stat de drept, suplețea, verticalitatea, claritatea și, în fine, chiar logica legii nu pot și nu trebuie să reprezinte niște repere abstracte care rămân de domeniul teoreticului, ci este necesar ca acestea să concretizeze și să caracterizeze deopotrivă activitatea de edictare, cât și cea de interpretare și aplicare a normelor, demersuri indisolubile și interdependente.

32. Accesibilitatea legii privește, în principal, aducerea la cunoștința publică a acesteia, care se realizează prin publicarea actelor normative. Pentru ca o lege *lato sensu* să producă efecte juridice, trebuie să fie cunoscută de destinatarul său; efectele legii se produc, prin urmare, după aducerea sa la cunoștința publică și după intrarea sa în vigoare. Este contrar dispozițiilor art. 15 alin. (2) și art. 78 din Constituție ca o lege să prevadă în textul ei, pentru intrarea în vigoare, o dată anterioară publicării în Monitorul Oficial al României. Sub acest aspect, principiul securității juridice se corelează cu un alt principiu, dezvoltat în dreptul Uniunii Europene, și anume principiul încrederii legitime, care, potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene, impune ca legislația să fie clară și previzibilă, unitară și coerentă. De asemenea impune limitarea posibilităților de modificare a normelor juridice, stabilitatea regulilor instituite prin acestea.

33. Validitatea sau eficacitatea actelor juridice se apreciază potrivit condițiilor stabilite de legea în vigoare în momentul încheierii actului juridic, fiind fără relevanță faptul că legea nouă (ulterioară momentului încheierii actului) ar adăuga o condiție de validitate sau eficacitate a actului juridic sau ar suprima o asemenea condiție. Textele criticate, în redactarea lor actuală au aptitudinea de a extinde efectele litigiului născut în legătură cu clauzele unui singur contract încheiat de profesionist cu un consumator asupra tuturor convențiilor respectivului profesionist, cu consecințe devastatoare și potențial ireversibile. Profesionistul/comerciantul în discuție este privat de posibilitatea de a-și prezenta cauza în mod adecvat și complet, în sensul de a putea pregăti o apărare conformă, particularizată pentru fiecare dintre contractele potențial (inevitabil) afectate de rezultatul procesului în curs.

34. **Tribunalul Hunedoara — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal** apreciază în Dosarul nr. 74D/2016 că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, cele două articole fiind clar redactate. Se arată că dispozițiile legale criticate nu aduc atingere drepturilor, libertăților și principiilor constituționale invocate.

35. **Curtea de Apel București — Secția a V-a civilă** apreciază în Dosarul nr. 119D/2016 că prevederile legale criticate sunt neconstituționale, fiind contrare dispozițiilor constituționale ale art. 15 alin. (2) privind principiul aplicării legii contravenționale mai favorabile, art. 21 privind accesul liber la justiție, art. 24 privind dreptul la apărare. De asemenea se arată că se încalcă principiul securității raporturilor juridice, principiu consacrat și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

36. **Tribunalul București — Secția a II-a de contencios administrativ și fiscal** opinează în Dosarul nr. 134D/2016 în sensul admiterii excepției de neconstituționalitate, prin raportare la prevederile art. 15 alin. (2), art. 21 și cele ale art. 24 din Constituție. În opinia instanței, orice consumator are asigurat accesul la instanța civilă pentru protejarea drepturilor sale. Un astfel de efect aplicabil tuturor contractelor încheiate anterior intrării în vigoare a noilor dispoziții este considerat de către tribunal ca fiind excesiv și contrar principiului neretroactivității legii.

37. **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția a II-a civilă** opinează în Dosarul nr. 147D/2016 în sensul admiterii excepției de neconstituționalitate, prin raportare la prevederile art. 15 alin. (2) din Constituție.

38. **Tribunalul București — Secția a II-a de contencios administrativ și fiscal** apreciază în Dosarul nr. 225D/2016 că prevederile legale criticate sunt constituționale, iar în Dosarul nr. 276D/2016 opinează în sensul respingerii excepției de neconstituționalitate, considerând că nu poate fi vorba de o aplicare retroactivă a dispozițiilor legale.

39. **Tribunalul București — Secția a VI-a civilă** apreciază în dosarele nr. 286D/2016, 326D/2016 și nr. 327D/2016 că dispozițiile legale criticate sunt constituționale.

40. **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal**, contrar dispozițiilor art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, nu și-a exprimat opinia asupra excepției de neconstituționalitate în Dosarul nr. 387D/2016.

41. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

42. **Guvernul** și-a exprimat punctul de vedere arătând că dispozițiile legale criticate sunt constituționale. Acesta a mai observat că Legea nr. 76/2012 nu a operat schimbări sub aspectul răspunderii contravenționale, conferindu-se doar efecte particulare hotărârii judecătorești. Chiar dacă obligarea profesionistului la modificarea tuturor contractelor de adeziune în curs de executare, precum și eliminarea clauzelor abuzive din contractele preformulate destinate a fi utilizate în cadrul activității profesionale ar fi calificată ca având caracter sancționator, sancțiunea își conservă natura civilă, circumscriindu-se răspunderii civile, iar nu celei contravenționale.

43. Se arată că, neexistând o sancțiune contravențională principală, prin ipoteză nu se poate reține caracterul de sancțiune contravențională complementară a măsurii prin care profesionistul este obligat să modifice toate contractele de adeziune în curs de executare, precum și să elimine clauzele abuzive din contractele preformulate, destinate a fi utilizate în cadrul activității profesionale, sancțiunea contravențională complementară neputând subzista decât pe lângă o sancțiune contravențională principală, rolul acesteia fiind de a complini răspunderea contravențională. De altfel, se poate observa că nicio prevedere a legii nu califică măsura în discuție ca având natura unei sancțiuni contravenționale complementare.

44. Guvernul arată că noul Cod de procedură civilă consacră o nouă concepție cât privește aplicarea în timp a legii de procedură civilă: procesele în curs de judecată începute sub legea veche rămân supuse acelei legi; dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor începute după intrarea acesteia în vigoare [a se vedea dispozițiile art. 24 și art. 25 alin. (1) din noul Cod de procedură civilă]. Totodată, Legea nr. 76/2012 a instituit, la art. 3, norme proprii de soluționare a conflictelor de legi ivite cu prilejul intrării în vigoare a noului Cod de procedură civilă: dispozițiile noului Cod de procedură civilă se

aplică numai proceselor începute după intrarea acestuia în vigoare; procesele începute prin cereri depuse, în condițiile legii, la poștă, unități militare sau locuri de deținere înainte de data intrării în vigoare a noului Cod de procedură civilă rămân supuse legii vechi, chiar dacă sunt înregistrate la instanță după această dată.

45. Așa fiind, litigiile aflate pe rolul instanțelor judecătorești la data intrării în vigoare a Legii nr. 193/2000, în forma conferită prin Legea nr. 76/2012, nu au fost guvernate de noua reglementare (procesual) civilă. Pentru considerentele mai sus expuse, în opinia Guvernului, susținerea autoarelor excepției referitoare la încălcarea de către dispozițiile legale criticate a prevederilor art. 15 alin. (2) din legea fundamentală — în conformitate cu care legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile — este neîntemeiată.

46. Guvernul mai subliniază că dispozițiile legale analizate sunt de natură să evite un număr mare de procese care ar ocaziona cheltuieli de judecată ridicată — situație care profită nu numai consumatorului, ci și profesionistului. De asemenea, profesionistului i se acordă prilejul de a pune de acord contractele de adeziune cu hotărârea judecătorească și dreptul aplicabil, în sensul eliminării clauzelor al căror caracter abuziv a fost constatat. În plus, un alt folos practic în beneficiul profesionistului derivă din faptul că acesta va fi amendat doar o singură dată, iar nu în fiecare dosar în care s-ar mai solicita constatarea caracterului abuziv al unei clauze contractuale.

47. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile părților prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

48. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

49. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 12 și 13 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 543 din 3 august 2012, cu completările ulterioare. Curtea reține că forma actuală a dispozițiilor legale criticate (atât art. 12, cât și art. 13) a fost introdusă prin art. 38 al Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 365 din 30 mai 2012, dispoziții care au intrat în vigoare la 1 octombrie 2013, potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 68 din 31 ianuarie 2013, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 214/2013 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2013 privind modificarea Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 388 din 28 iunie 2013. Dispoziții legale criticate au următorul cuprins:

— Art. 12: „(1) În cazul în care constată utilizarea unor contracte de adeziune care conțin clauze abuzive, organele de control prevăzute la art. 8 vor sesiza tribunalul de la domiciliul

sau, după caz, sediul profesionistului, solicitând obligarea acestuia să modifice contractele aflate în curs de executare, prin eliminarea clauzelor abuzive.

(2) La cererea de chemare în judecată va fi anexat procesul-verbal întocmit potrivit art. 11.

(3) Asociațiile pentru protecția consumatorului care îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 30 și 32 din Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, îl pot chema în judecată pe profesionistul care utilizează contracte de adeziune care conțin clauze abuzive, la instanța prevăzută la alin. (1), pentru ca aceasta să dispună încetarea folosirii acestora, precum și modificarea contractelor aflate în curs de executare, prin eliminarea clauzelor abuzive. Dispozițiile art. 13 alin. (1) și (4) sunt aplicabile.

(4) Dispozițiile alin. (1)—(3) nu aduc atingere dreptului consumatorului căruia i se opune un contract de adeziune ce conține clauze abuzive de a invoca nulitatea clauzei pe cale de acțiune ori pe cale de excepție, în condițiile legii.”;

— Art. 13 alin. (1): „(1) Instanța, în cazul în care constată existența clauzelor abuzive în contract, obligă profesionistul să modifice toate contractele de adeziune în curs de executare, precum și să elimine clauzele abuzive din contractele preformulate, destinate a fi utilizate în cadrul activității profesionale.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), instanța va aplica și amenda contravențională prevăzută la art. 16.

(3) Dacă instanța constată că nu sunt clauze abuzive în contract, va anula procesul-verbal întocmit.

(4) Hotărârea este supusă numai apelului.”

50. În opinia autoarelor excepției de neconstituționalitate dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) și (4) privind statul de drept și social, respectiv, principiul separației puterilor în stat, art. 1 alin. (5) privind obligativitatea respectării Constituției și a legilor în componenta sa privind previzibilitatea legii, art. 4 alin. (2) privind nediscriminarea, art. 15 alin. (1) privind universalitatea drepturilor, art. 15 alin. (2) privind principiul neretroactivității legii civile, art. 16 alin. (1) privind egalitatea în fața legii, art. 21 privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, art. 24 privind dreptul la apărare, art. 44 alin. (1) și (2) privind dreptul de proprietate privată, art. 45 privind libertatea economică, art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, art. 78 privind intrarea în vigoare a legii, art. 124 alin. (2) privind înfăptuirea justiției, precum și în art. 135 alin. (1) și (2) lit. a) privind economia. Se mai invocă și art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

51. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că s-a pronunțat asupra dispozițiilor legale criticate, prin raportare la critici similare, constatând că acestea sunt constituționale, prin Decizia nr. 245 din 19 aprilie 2016*, nepublicată încă în Monitorul Oficial al României, Partea I, la data pronunțării prezentei decizii.

52. Analizând excepția de neconstituționalitate, Curtea a observat că acțiunea prevăzută de art. 12 alin. (1)—(3) din Legea nr. 193/2000 este o acțiune *in rem*, promovată de subiectele de drept îndrituite (Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor și specialiști autorizați ai altor organe ale administrației publice și asociațiile pentru protecția consumatorului) nefiind, așadar, o acțiune personală a consumatorului. Spre deosebire de art. 253 alin. (1) lit. b) din Codul civil care face referire la dreptul unei persoane de a cere instanței

* Decizia Curții Constituționale nr. 245 din 19 aprilie 2016 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 546 din 20 iulie 2016.

încetarea încălcării și interzicerea pentru viitor, dacă aceasta durează încă, pentru apărarea drepturilor sale nepatrimoniale, acțiunea în încetare prevăzută de Legea nr. 193/2000 este o acțiune specială care vizează, indirect, și drepturi patrimoniale. Având în vedere cele de mai sus, Curtea constată că acțiunea prevăzută la art. 12 și 13 din Legea nr. 193/2000 este o acțiune în încetare ale cărei efecte se produc numai pentru viitor.

53. Acțiunea în încetare prevăzută de lege are, în principiu, un caracter sancționator și nu de indemnizare a consumatorilor și are rolul de a descuraja agenții economice de la adoptarea unor comportamente contrare legii. În cadrul acestor acțiuni, judecătorul procedează la examinarea *in abstracto* a clauzelor din contractele de adeziune, adică analizează dacă respectiva clauză este susceptibilă să cauzeze un dezechilibru economic semnificativ între consumator și profesionist, în general, dezechilibru generat de raportul inegal de forțe și care este de natură obiectivă, fiind apreciat de către judecător prin raportare la un echilibru ideal. Nu este esențial ca efectul clauzei să fie pe cale să se producă sau să se fi produs. Cu alte cuvinte, în această ipoteză, nu este neapărat necesar ca o astfel de clauză să fi produs efecte asupra patrimoniului consumatorului.

54. Această poziție de dezechilibru este de natură să justifice prevederile legale criticate. Curtea Constituțională a constatat în jurisprudența sa, în acord cu cea a Curții Europene a Drepturilor Omului, că principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite, iar un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice în mod rațional și obiectiv (a se vedea Decizia nr. 513 din 20 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 din 11 iulie 2006). Or, profesioniștii nu se află în aceeași situație cu aceea a consumatorilor.

55. De altfel, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat în Ordonanța din 16 noiembrie 2010, pronunțată în Cauza C-76/10 *Pohotovost' s.r.o. împotriva Iveta Korčková*, punctul 37, că „potrivit unei jurisprudențe constante, sistemul de protecție pus în aplicare prin Directiva 93/13/CEE se bazează pe ideea că un consumator se găsește într-o situație de inferioritate față de un vânzător sau un furnizor în ceea ce privește atât puterea de negociere, cât și nivelul de informare, situație care îl conduce la adeziunea la condițiile redactate în prealabil de vânzător sau furnizor, fără a putea exercita o influență asupra conținutului acestora (Hotărârea din 27 iunie 2000, pronunțată în cauzele C-240/98-C-244/98 *Océano Grupo Editorial și Salvat Editores*, punctul 25, precum și Hotărârea din 26 octombrie 2006, pronunțată în Cauza C-168/05, *Mostaza Claro*, punctul 25)”.

56. Prin Hotărârea Curții (Camera întâi) din 26 aprilie 2012, pronunțată în Cauza C-472/10, *Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság împotriva Invitel Távközlési Zrt*, Curtea de la Luxemburg a statuat că articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13 coroborat cu articolul 7 alineatele (1) și (2) din aceasta trebuie interpretat în sensul că nu se opune posibilității ca o constatare a nulității unei clauze abuzive care figurează în condițiile generale ale contractelor încheiate cu consumatorii, efectuată în cadrul unei acțiuni în încetare, menționată la articolul 7 din directivă, formulate împotriva unui vânzător sau a unui furnizor în interes public și în numele consumatorilor de un organism desemnat de legislația națională, **să producă, în conformitate cu această legislație, efecte față de toți consumatorii care au încheiat cu respectivul vânzător sau furnizor un contract căruia îi sunt aplicabile aceleași condiții generale, inclusiv față de consumatorii care nu erau părți la procedura în încetare**; de asemenea, în cazul în care caracterul abuziv al unei clauze din condițiile generale ale contractelor a fost constatat în cadrul unei astfel de proceduri, instanțele naționale sunt obligate, și în viitor, să stabilească din

oficiu toate consecințele prevăzute de dreptul național care decurg din această constatare pentru ca respectiva clauză să nu creeze obligații pentru consumatorii care au încheiat cu respectivul vânzător sau furnizor un contract căruia i se aplică aceleași condiții generale.

57. De altfel, prin Decizia nr. 11 din 17 ianuarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 110 din 25 februarie 2013, Curtea Constituțională a statuat, în legătură cu prevederile art. 7 din Legea nr. 193/2000, că dispozițiile legale criticate reprezintă opțiunea legiuitorului, care a adoptat aceste măsuri ca urmare a constatării faptului că foarte multe dintre contractele încheiate între profesioniști și consumatori sunt contracte de adeziune, în care consumatorii nu au, în realitate, decât posibilitatea de a accepta sau nu semnarea unui contract (din cauze care țin, în general, de poziția pe piață a respectivilor profesioniști), fără o negociere a clauzelor contractuale care sunt impuse de către profesioniști. Legea nr. 193/2000 conține în anexa sa și o listă exemplificativă a clauzelor considerate ca fiind abuzive. Așadar, profesioniștii au la dispoziție un instrument legal care le oferă posibilitatea să își adapteze în timp util conduita în cazul în care propun bunuri și servicii unor consumatori.

58. Curtea Constituțională a reținut că, în prezent, art. 13 alin. (1) din Legea nr. 193/2000 prevede că instanța, în cazul în care constată existența clauzelor abuzive în contract, obligă profesionistul să modifice toate contractele de adeziune în curs de executare și nu cele deja executate, precum și să elimine clauzele abuzive din contractele preformulate, destinate a fi utilizate în cadrul activității profesionale. Potrivit art. 1175 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 15 iulie 2011, *„Contractul este de adeziune atunci când clauzele sale esențiale sunt impuse ori sunt redactate de una dintre părți, pentru aceasta sau ca urmare a instrucțiunilor sale, cealaltă parte neavând decât să le accepte ca atare.”*

59. O primă critică a autoarelor excepției de neconstituționalitate se raportează la faptul că se încalcă dispozițiile art. 1 alin. (3) privind statul de drept și social, în sensul unei protecții exagerate a consumatorilor. Însă, profesioniștii încheie nenumărate contracte cu consumatorii, numărul exact al acestora neputând fi cuantificat. Reiterând cele reținute la paragraful 54, Curtea constată că, potrivit jurisprudenței constante a Curții de Justiție a Uniunii Europene, Directiva 93/13/CEE se bazează pe ideea că un consumator se găsește pe o poziție de inferioritate față de un profesionist în ceea ce privește atât puterea de negociere, cât și nivelul de informare, situație care îl conduce la adeziunea la condițiile redactate în prealabil de acesta, fără a putea exercita o influență asupra conținutului acestora. Prin urmare, Curtea observă că prevederile legale criticate din Legea nr. 193/2000 reprezintă transpunerea Directivei 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 95 din 21 aprilie 1993. Dispozițiile relevante din acest act normativ au următoarea formulare:

— Art. 6: *„(1) Statele membre stabilesc că clauzele abuzive utilizate într-un contract încheiat cu un consumator de către un vânzător sau un furnizor, în conformitate cu legislația internă, nu creează obligații pentru consumator, iar contractul continuă să angajeze părțile prin aceste clauze, în cazul în care poate continua să existe fără clauzele abuzive.*

(2) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că consumatorul nu își pierde protecția acordată prin această directivă datorită alegerii legislației unui stat nemembru ca legislație aplicabilă contractului, în cazul în care acesta din urmă are o strânsă legătură cu teritoriul statelor membre.”;

— Art. 7: „(1) Statele membre se asigură că, în interesul consumatorilor și al concurenților, există mijloace adecvate și eficiente pentru a preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către vânzători sau furnizori.

(2) Mijloacele menționate la alineatul (1) cuprind dispozițiile în conformitate cu care persoanele sau organizațiile care au, în temeiul legislației interne, un interes legitim în protecția consumatorilor pot introduce o acțiune în justiție sau în fața organismelor administrative competente, în conformitate cu legislația internă în cauză, pentru a obține o decizie care să stabilească dacă clauzele contractuale elaborate pentru a fi utilizate în general sunt abuzive, astfel încât să poată aplica mijloace adecvate și eficiente pentru a preveni utilizarea acestor clauze în continuare.

(3) Cu respectarea legislației interne, acțiunile menționate la alineatul (2) pot fi îndreptate, separat sau în ansamblu, împotriva unui număr de vânzători sau furnizori din același sector economic sau împotriva asociațiilor acestora care utilizează sau recomandă utilizarea acelorași clauze contractuale generale sau a unor clauze similare.”;

— Art. 8: Statele membre pot adopta sau menține cele mai stricte dispoziții compatibile cu tratatul în domeniul reglementat de prezenta directivă, pentru a asigura consumatorului un nivel maxim de protecție.

60. Curtea mai reține și existența prevederilor Directivei 2009/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind acțiunile în încetare în ceea ce privește protecția intereselor consumatorilor, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 110 din 1 mai 2009. Potrivit punctului 5 din Anexa 1 la Directivă, prevederile acesteia sunt aplicabile și în privința Directivei 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii. Astfel, în preambulul acestei directive, la punctele 9 și 10, se arată că articolul 5 alineatul (3) din tratat obligă Comunitatea să nu facă mai mult decât este necesar pentru a îndeplini obiectivele tratatului. În conformitate cu articolul menționat, particularitățile ordinilor juridice interne trebuie luate în considerare în măsura posibilului, lăsând statelor membre libertatea de a alege între diferite opțiuni cu efect echivalent. Instanțele judecătorești sau autoritățile administrative competente să decidă cu privire la procedurile menționate în prezenta directivă au dreptul să examineze efectele deciziilor anterioare. Una dintre opțiuni ar trebui să fie aceea de a solicita unuia sau mai multor organisme publice independente, responsabile în special de protecția intereselor colective ale consumatorilor, să-și exercite dreptul prevăzut de prezenta directivă, de a introduce o acțiune în justiție. Potrivit altei opțiuni, ar trebui să se asigure exercitarea respectivului drept de către organizațiile al căror scop este protejarea intereselor colective ale consumatorilor, în conformitate cu criteriile stabilite de legislația internă. Art. 2 alin. (1) lit. a) și b) din directivă prevede că:

„(1) Statele membre desemnează instanțele judecătorești sau autoritățile administrative competente să decidă asupra acțiunilor introduse de entitățile calificate în sensul articolului 3, vizând:

(a) încetarea sau interzicerea oricărei încălcări, cu toată diligența necesară și, după caz, în cadrul unei proceduri de urgență;

(b) după caz, măsuri precum publicarea integrală sau parțială a deciziei, într-o formă adecvată, și/sau publicarea unei declarații de rectificare, în vederea eliminării efectelor persistente ale încălcării.”;

61. Curtea reține că România, în temeiul art. 148 alin. (2) și (4) din Constituție, trebuie să respecte prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene și să asigure ducerea la îndeplinire a cerințelor celorlalte reglementări ale Uniunii Europene cu caracter obligatoriu (a se vedea Decizia nr. 1.059 din 11 decembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 73 din 4 februarie 2013, precum și Decizia nr. 64 din 24 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 286 din 28 aprilie 2015, paragraful 32), ceea ce s-a și întâmplat prin transpunerea Directivei 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii. Chiar dacă dispozițiile directivei menționate lasă statelor membre o marjă de apreciere, nu se poate nega dreptul legiuitorului național de a edicta norme juridice care să confere o protecție juridică superioară consumatorului.

62. În legătură cu pretinsa încălcare a principiului neretroactivității legii civile, prevăzut de Constituție, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale, concretizată, de exemplu, prin Decizia nr. 330 din 27 noiembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 59 din 28 ianuarie 2002, sau Decizia nr. 1.622 din 20 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 156 din 8 martie 2012, o lege nu este retroactivă atunci când modifică pentru viitor o stare de drept născută anterior și nici atunci când suprimă producerea în viitor a efectelor unei situații juridice constituite sub imperiul legii vechi, pentru că în aceste cazuri legea nouă nu face altceva decât să reglementeze modul de acțiune în timpul următor intrării ei în vigoare, adică în domeniul ei propriu de aplicare. Rezultă că retroactivitatea legii privește modificarea unei situații pentru trecut, iar nu reglementarea diferită a unei situații juridice pentru viitor. Dispozițiile legale care prevăd dreptul instanței judecătorești să dispună înlăturarea din toate contractele încheiate de profesionist a clauzelor abuzive sunt norme de procedură care sunt de imediată aplicare, fără a încălca exigențele art. 15 alin. (2) din Constituție.

63. Așadar, Curtea Constituțională constată că această competență conferită instanței judecătorești investită cu judecarea unei astfel de acțiuni nu vizează desființarea unei clauze abuzive pentru trecut, ci numai pentru viitor, astfel încât prestațiile deja efectuate în baza contractului nu pot fi desființate. În realitate, profesionistul invocă faptul că având deja încheiat un contract cu consumatorul, este obligat să îl modifice, în sensul eliminării pe viitor a clauzelor constatate ca fiind abuzive. Este evident că profesionistul nu mai poate beneficia pentru viitor de avantajele obținute în baza clauzelor abuzive, dar această situație nu poate acredita ideea că hotărârea judecătorească adoptată în baza art. 13 alin. (1) din Legea nr. 193/2000 retroactivează.

64. Legea nr. 193/2000 conține prevederi clare în anexa sa cu privire la clauzele care sunt considerate abuzive, noțiunea de clauză abuzivă fiind reglementată încă din anul 2000, astfel încât profesioniștii au putut, încă de la momentul intrării sale în vigoare, să își adapteze conduita în mod corespunzător, adică să evite inserarea în contracte a unor clauze care contravin legii. Așadar, profesionistul avea reprezentarea faptului că se poate expune la o acțiune promovată de consumator dacă încalcă legea. Prevederile legale criticate reglementează un remediu judiciar de natură procesuală menit să accelereze procesul de eliminare a clauzelor abuzive și de reintrare în legalitate. Aceste prevederi legale nu aduc nimic nou din punctul de vedere al dreptului substanțial.

65. De altfel, prin Hotărârea din 26 martie 2015, pronunțată în Cauza C-596/13, *Comisia Europeană împotriva Moravia Gas Storage a.s și a Republicii Ceha*, punctele 32 și 33, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat că o normă de drept nouă se aplică începând de la intrarea în vigoare a actului care o instituie și că, deși aceasta nu se aplică situațiilor juridice născute și care au devenit definitive sub imperiul legii vechi, ea se aplică efectelor viitoare ale acestora, precum și situațiilor juridice noi. Soluția este diferită, sub rezerva respectării principiului neretroactivității actelor juridice, numai dacă noua normă este însoțită de dispoziții speciale care stabilesc în mod specific condițiile de aplicare în timp a acesteia (Hotărârea din 7 noiembrie 2013, pronunțată în Cauza C-72/12, *Gemeinde Altrip și alții*, punctul 22, precum și jurisprudența citată). Potrivit unei jurisprudențe constante, se consideră în general că normele de procedură se aplică la data intrării lor în vigoare (Hotărârea din 11 decembrie 2012, pronunțată în Cauza C-610/10, *Comisia/Spania*, punctul 45 și jurisprudența citată), spre deosebire de normele de drept substanțial, care sunt interpretate de regulă în sensul că nu vizează situații apărute anterior intrării lor în vigoare decât în măsura în care rezultă în mod clar din formularea, din finalitatea sau din economia acestora că trebuie să le fie atribuit un asemenea efect (a se vedea Hotărârea din 12 noiembrie 1981, pronunțată în cauzele C-212/80-217/80, *Meridionale Industria Salumi și alții*, C-212/80-217/80, punctul 9, Hotărârea din 23 februarie 2006, pronunțată în Cauza C-201/04, *Molenbergnatie*, punctul 31, precum și Hotărârea din 11 decembrie 2008, pronunțată în Cauza C-334/07 P, *Comisia/Freistaat Sachsen*, punctul 44).

66. Autoarele excepției de neconstituționalitate mai susțin că prevederile legale criticate, care reprezintă forma nouă a legii, impun instanței judecătorești aplicarea unei sancțiuni contravenționale mai severe.

67. Curtea constată că s-a pronunțat asupra dispozițiilor art. 13 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, în forma anterioară, pe baza unor critici relativ similare, constatând că sunt constituționale. Astfel, prin Decizia nr. 647 din 11 mai 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 21 iunie 2010, și Decizia nr. 464 din 12 aprilie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 473 din 6 iulie 2011, Curtea a reținut că, fie că este sesizată direct de către consumator, fie prin intermediul procesului-verbal de constatare a faptelor contrare legii întocmit de reprezentanții împuterniciți ai Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor sau de specialiștii autorizați ai organelor administrației publice, instanța judecătorească este unica autoritate care se va pronunța asupra existenței sau inexistenței clauzelor abuzive dintr-un contract. Curtea a mai reținut că art. 13 din lege, pe lângă răspunderea civilă delictuală pe care o reglementează, prevede și o răspundere contravențională, din moment ce fapta ilicită este sancționată cu amendă contravențională. Curtea a mai statuat în jurisprudența sa că acțiunea promovată în temeiul art. 11—13 din lege angajează, în principal, răspunderea contravențională a profesionistului, iar, în subsidiar, răspunderea civilă delictuală a acestuia. Așadar, existând două tipuri de răspundere, una delictuală, cealaltă contravențională, există și două tipuri de sancțiuni (a se vedea Decizia nr. 1.535 din 17 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 54 din 25 ianuarie 2010 și Decizia nr. 649 din 11 mai 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 21 iunie 2010). Împrejurarea că actul de sesizare al instanței, care circumscrie cadrul procesual al controlului efectuat de către aceasta, este diferit în funcție de calea aleasă de persoana ce are calitatea de consumator nu impiedică cu nimic asupra dreptului la apărare al profesionistului. În fața instanței de

judecată, părțile au în egală măsură posibilitatea de a-și exercita garanțiile prevăzute de legea procesual civilă, formulând apărările pe care le consideră pertinente și utile cauzei.

68. Curtea a reținut, însă, în jurisprudența citată, prin raportare la prevederile legale criticate, ca răspuns la critica menționată și la paragraful 66, că **sanctiunea obligării profesionistului să modifice toate contractele de adeziune în curs de executare nu are natură contravențională, ci are o natură civilă, fiind legată de un contract civil**. Sancțiunea civilă intervine pentru săvârșirea, cu vinovăție, a unei fapte ilicite și, în subsidiar, pentru cauzarea de prejudicii (a se vedea *mutatis mutandis* Decizia nr. 800 din 18 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 130 din 19 februarie 2016), chiar dacă, potrivit legii, profesionistul nu este obligat la plata unor despăgubiri. Este adevărat că, potrivit art. 13 alin. (2) din Legea nr. 193/2000, în cazul prevăzut la alin. (1), instanța va aplica și amenda contravențională prevăzută la art. 16 din lege, în cazul încălcării obligației de a nu stipula clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (cu privire la aplicarea pentru viitor a altor sancțiuni decât cele contravenționale, a se vedea și Decizia nr. 66 din 26 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 236 din 7 aprilie 2015), dar sancțiunea contravențională intervine ca urmare a încălcării unei obligații stabilite printr-o normă de drept public. De asemenea, Curtea a reținut că limitele sancțiunii contravenționale au rămas neschimbate față de forma legii din anul 2008, astfel că nu se poate reține încălcarea art. 15 alin. (2) din Constituție. Obligația profesionistului prevăzută de art. 13 alin. (1) din Legea nr. 193/2000 este o consecință a încălcării normelor de drept substanțial referitoare la clauzele abuzive. Profesionistul a cunoscut încă de la început faptul că o clauză abuzivă poate antrena răspunderea sa în urma promovării unor acțiuni în justiție de către consumatori. Acțiunea în încetare prevăzută de dispozițiile legale criticate are o tipologie procedurală de natură să satisfacă interesele de ordin public prin apărarea drepturilor și intereselor consumatorilor aflați în aceeași situație juridică, statul asigurându-se că toți actorii economici respectă regulile edictate în vederea unei bune funcționări a pieței bunurilor și serviciilor vizate de ipoteza legii. În momentul în care instanța de judecată constată existența unei clauze abuzive, va obliga profesionistul să o înlăture din toate contractele de adeziune în curs de executare. Efectele acestei înlăturări, potrivit art. 13 din Legea nr. 193/2000, se vor produce pentru viitor.

69. În ceea ce privește pretinsa încălcare a prevederilor art. 1 alin. (4) din Constituție, care consacră principiul separației și echilibrului puterilor în stat, Curtea a constatat că, aplicând sancțiunea civilă, în urma verificărilor efectuate, instanța acționează în baza unei competențe conferite de legiuitor. Este adevărat că reglementările legale criticate conferă hotărârii judecătorești efecte juridice particulare în raport cu regula generală a relativității efectelor hotărârilor judecătorești, fără că obligațiile prevăzute în acestea să poată fi asimilate cu cele ce rezultă dintr-un act de reglementare primară. Efectul relativ al acestui tip de hotărâre nu se referă la un raport juridic concret dintre consumator și profesionist, raportată la un anume litigiu, având în vedere controlul abstract efectuat de judecător în baza art. 12 și 13 din Legea nr. 193/2000, în sensul că nu este apărât un drept subiectiv propriu al titularilor dreptului de sesizare, întrucât ipoteza normativă a dispozițiilor legale criticate vizează contenciosul de ordine publică, astfel încât relativitatea efectelor hotărârii judecătorești va avea în vedere persoana împotriva căreia este formulată sesizarea, persoană ce urmează a-și adapta conduita în funcție de exigențele stabilite prin hotărârea judecătorească. Nicăieri în lege nu este prevăzută o sancțiune împotriva profesionistului care, obligat de instanță să elimine

clauzele constatate ca fiind abuzive, nu s-a conformat hotărârii judecătorești, dar efectul acesteia este în sensul că profesionistul, fie va negocia cu consumatorul și le va modifica, fie va elimina pur și simplu clauzele abuzive din contractele preformulate, urmând ca verificarea îndeplinirii hotărârii judecătorești să fie făcută ulterior de către autoritățile competente.

70. Având în vedere considerentele de mai sus, Curtea a constatat că prevederile legale sunt clare și previzibile cu privire la conduita care trebuie urmată de destinatarul său, astfel încât nu se poate reține încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5) în componenta sa privind previzibilitatea legii (cu privire la noțiunea de previzibilitate a legii a se vedea Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 19 februarie 2014, paragrafele 223—231).

71. În ceea ce privește respectarea prevederilor constituționale ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil și ale art. 24 privind dreptul la apărare, Curtea a reținut faptul că profesionistul are posibilitatea să se prezinte în fața instanței judecătorești și să își formuleze apărărilor pe care le consideră pertinente și utile cauzei.

72. Referitor la încălcarea dreptului de proprietate privată, Curtea a observat că dispozițiile în cauză, aplicându-se contractelor de adeziune în curs de derulare, în speță contracte de credit, nu încalcă prevederile art. 44 din Constituție. Curtea a statuat în jurisprudența sa că, potrivit art. 44 alin. (1) din Constituție, legiuitorul este în drept să stabilească conținutul și limitele dreptului de proprietate. De principiu, aceste limite au în vedere obiectul dreptului de proprietate și atributele acestuia și se instituie în vederea apărării intereselor sociale și economice generale sau pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale altor persoane, esențial fiind ca prin aceasta să nu fie anihilat complet dreptul de proprietate (în acest sens, a se vedea și Decizia nr. 19 din 8 aprilie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 105 din 24 mai 1993). De asemenea, Curtea a statuat prin Decizia nr. 59 din 17 februarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 203 din 9 martie 2004, că, în temeiul art. 44 din Constituție, legiuitorul ordinar este competent să stabilească cadrul juridic pentru exercitarea atributelor dreptului de proprietate, în accepțiunea principală conferită de Constituție, în așa fel încât să nu vină în coliziune cu interesele generale sau cu interesele particulare legitime ale altor subiecte de drept, instituind astfel niște limitări rezonabile în valorificarea acestuia, ca drept subiectiv garantat. Așadar, textul art. 44 din Constituție cuprinde expres în cadrul alin. (1) o dispoziție specială în temeiul căreia legiuitorul are competența de a stabili conținutul și limitele dreptului de proprietate, inclusiv prin introducerea unor limite vizând atributele dreptului de proprietate. În aceste condiții, Curtea a reținut că dreptul de proprietate privată nu este un drept absolut, ci poate fi supus anumitor limitări, potrivit art. 44 alin. (1) din Constituție; însă, limitele dreptului de proprietate, indiferent de natura lor, nu se confundă cu însăși suprimarea dreptului de proprietate (a se vedea Decizia nr. 270 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 554 din 28 iulie 2014). De fapt, nici nu se pune problema încălcării dreptului de proprietate, profesionistul nemaiputând pe viitor să încaseze sumele de bani stabilite în baza clauzelor contractuale constatate ca fiind abuzive, nepunându-se în discuție, în cadrul acțiunii în încetare, restituirea sumelor de bani deja încasate.

73. Curtea a constatat că Legea fundamentală nu ocrotește și nu garantează dreptul de proprietate privată în legătură cu sumele rezultate din clauze abuzive, deci cu încălcarea legii. Dimpotrivă, Constituția obligă pe legiuitor să reglementeze căi/modalități de recuperare a sumelor astfel dobândite (cum ar

fi, acțiunea oblică/pauliană, confiscarea, acțiunea în anulare etc.). Cu atât mai mult, legiuitorul trebuie să reglementeze un cadru legislativ apt privind prevenirea intrării în patrimoniul creditorului a sumelor ce sunt susceptibile de a fi plătite în viitor în urma stipulării unor clauze abuzive.

74. În ceea ce privește libertatea economică, instanța de contencios constituțional s-a pronunțat în mai multe rânduri. Astfel, în Decizia nr. 880 din 15 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 187 din 14 martie 2016, paragrafele 23 și 24, Curtea a reținut că, potrivit jurisprudenței sale (exemplu fiind Decizia nr. 768 din 18 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 154 din 4 martie 2015), principiul libertății economice constituie, împreună cu libera inițiativă, fundamentul economiei de piață, având un conținut normativ complex, care privește atât începerea unei activități economice, cât și desfășurarea acesteia într-un mediu concurențial nedistorsionat de bariere legale discriminatorii și practici anticoncurențiale, abuzive sau neloiale. În considerarea specificului economiei de piață, rolul statului este limitat la crearea cadrului general, economic, social și politic, necesar pentru derularea activității operatorilor economici, ceea ce implică adoptarea unor reglementări restrictive, dar în limitele impuse de asigurarea respectării drepturilor și intereselor legitime ale tuturor, reglementări care nu pot afecta substanța drepturilor. Accesul liber la o activitate economică nu exclude, ci, dimpotrivă, implică stabilirea unor limite de exercitare a libertății economice, prin interzicerea faptelor ilicite, prejudiciabile pentru societate sau pentru alte persoane (în acest sens sunt, de exemplu, Decizia nr. 15 din 22 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 118 din 10 februarie 2004, Decizia nr. 119 din 16 februarie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 264 din 23 martie 2006, și Decizia nr. 498 din 10 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 428 din 28 iunie 2012). Totodată, stabilirea unei fapte ce constituie contravenție și a sancțiunii aplicabile acesteia reprezintă o opțiune legitimă a legiuitorului, care dă expresie preocupării statului pentru a asigura libertatea comerțului și protecția concurenței loiale.

75. În consecință, libertatea economică nu este absolută, ci comportă anumite limite. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 45 din Constituție, atât accesul liber al persoanei la o activitate economică, cât și exercitarea acesteia se desfășoară „în condițiile legii”, așa cum a reținut Curtea prin Decizia nr. 929 din 18 octombrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 801 din 23 noiembrie 2007, sau Decizia nr. 31 din 14 ianuarie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 150 din 8 martie 2010. Ca atare, libertatea economică nu apare ca un drept absolut al persoanei, ci este condiționată de respectarea limitelor stabilite de lege, limite ce urmăresc asigurarea unei anumite discipline economice ori protejarea unor interese generale. Altfel spus, libertatea economică nu se poate manifesta decât în limitele impuse de asigurarea respectării drepturilor și intereselor legitime ale tuturor.

76. Referitor la raportarea la prevederile art. 135 alin. (1) și (2) lit. a) privind economia din Legea fundamentală, Curtea s-a pronunțat asupra altor dispoziții legale din Legea nr. 193/2000, constatând că această lege conține în anexa sa și o listă a clauzelor considerate ca fiind abuzive, considerentele fiind valabile și în dosarele de față. Art. 135 alin. (2) lit. a) din Constituție prevede că statul trebuie să asigure libertatea comerțului, dar acest lucru nu echivalează cu lipsa unui cadru normativ adecvat care să reglementeze exercitarea activităților specifice în condiții care să asigure funcționarea unei economii

de piață viabile în care consumatorii să fie protejați în fața unor abuzuri ale agenților economici aflați, din diferite motive, pe poziții de forță (a se vedea Decizia nr. 11 din 17 ianuarie 2013, precitată).

77. Însă, potrivit art. 12 alin. (4) din Legea nr. 193/2000, dispozițiile alin. (1)—(3) din același articol nu aduc atingere dreptului consumatorului căruia i se opune un contract de adeziune ce conține clauze abuzive de a invoca nulitatea clauzei pe cale de acțiune ori pe cale de excepție, în condițiile legii. Acțiunea pusă la dispoziția consumatorului de dispozițiile art. 12 alin. (4) din Legea nr. 193/2000 este o acțiune în anulare supusă condițiilor legale, având efecte specifice care se pot întinde până la momentul încheierii contractului.

78. Așadar, clauzele abuzive sunt interzise în baza art. 4 din Legea nr. 193/2000, iar lista exemplificativă a acestora este cuprinsă în anexa la lege. În consecință, din momentul în care se constată caracterul lor abuziv de către instanță, ele nu pot continua să producă efecte în privința contractelor de adeziune în curs de derulare, astfel cum susțin autoarele excepției de neconstituționalitate, ele trebuind să fie eliminate. De asemenea, profesionistul este obligat să elimine clauzele abuzive din contractele preformulate, destinate a fi utilizate în cadrul activității profesionale. De altfel, art. 6 din lege prevede că

„Clauzele abuzive cuprinse în contract și constatate fie personal, fie prin intermediul organelor abilitate prin lege nu vor produce efecte asupra consumatorului, iar contractul se va derula în continuare, cu acordul consumatorului, numai dacă după eliminarea acestora mai poate continua.” De asemenea, art. 12 alin. (3) din lege prevede necesitatea modificării contractelor aflate în curs de executare, în urma hotărârii judecătorești, prin înlăturarea clauzelor abuzive.

79. În concluzie, pentru ca un contract în derulare să își mai poată produce efecte juridice după intervenția hotărârii judecătorești prevăzute de art. 13 alin. (1) din Legea nr. 193/2000, părțile la contract urmează să renegocieze condițiile contractuale; profesionistului îi revine, ca o consecință logică, obligația de a invita consumatorul la această renegociere și de a elimina clauzele abuzive din contract, astfel încât contractul în întregul său să respecte prevederile legale, și, implicit, drepturile consumatorului.

80. Neintervenind elemente noi de natură a determina reconsiderarea jurisprudenței, Curtea nu poate constata încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3), (4) și (5), art. 4 alin. (2), art. 15, art. 16 alin. (1), art. 21 alin. (3), art. 24, art. 44 alin. (1) și (2), art. 45, art. 53, art. 78, art. 124 alin. (2), precum și ale art. 135 alin. (1) și (2) lit. a).

81. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Banca Comercială Română — S.A. din București în Dosarul nr. 1.445/243/2014* al Tribunalului Hunedoara — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 29.327/3/2014 al Curții de Apel București — Secția a V-a civilă, în dosarele nr. 317/3/2014 și nr. 1.192/2/2015 ale Tribunalului București — Secția a II-a de contencios administrativ și fiscal, de Telekom România Communications — S.A. din București în Dosarul nr. 75/306/2014 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția a II-a civilă, de Bancpost — S.A. din București în Dosarul nr. 286/2/2015 al Tribunalului București — Secția a II-a de contencios administrativ și fiscal, de OTP Bank România — S.A. din București în Dosarul nr. 29.539/3/3015* al Tribunalului București — Secția a VI-a civilă și în Dosarul nr. 956/2/2015* al Curții de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal și de Credit Europe Bank România din București în dosarele nr. 25.065/3/2015* și nr. 26.515/3/2015* ale Tribunalului București — Secția a VI-a civilă și constată că dispozițiile art. 12 și 13 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Hunedoara — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Curții de Apel București — Secția a V-a civilă, Tribunalului București — Secția a II-a de contencios administrativ și fiscal, Curții de Apel Alba Iulia — Secția a II-a civilă, Tribunalului București — Secția a VI-a civilă și Curții de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 24 mai 2016.

pentru

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

AUGUSTIN ZEGREAN

În temeiul art. 426 alin. (4) din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, semnează
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Fabian Niculae

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 388

din 14 iunie 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 teza a doua raportate la cele ale art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 1 din Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România

Mona-Maria Pivniceru	— președinte
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Augustin Zegrean	— judecător
Simina Popescu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ștefania Sofronea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 raportat la art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și ale art. I din Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, excepție ridicată de Judita Stern în Dosarul nr. 4.615/59/2004* al Tribunalului Timiș — Secția I civilă, care formează obiectul Dosarului nr. 1.357D/2015 al Curții Constituționale.

2. La apelul nominal lipsesc părțile față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, ca neîntemeiată, sens în care invocă Decizia Curții Constituționale nr. 744 din 16 decembrie 2014.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 3 septembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 4.615/59/2004*, **Tribunalul Timiș — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor „art. 4 raportat la art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și ale art. I din Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România.”** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Judita Stern într-o cauză civilă având ca obiect soluționarea unei cereri formulate în baza Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia susține, în esență, că, deși Legea nr. 165/2013 recunoaște și consacră în continuare, în mod formal, ca și legislația reparatorie anterioară, principiul prevalenței restituirii în natură, în realitate, dispozițiile sale se îndepărtează în mod substanțial de acesta. Actuala reglementare pune persoana îndreptățită la măsuri reparatorii într-o situație vădit mai grea și mai nefavorabilă prin comparație cu modul în care se putea beneficia de instituția compensării anterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013. Or, este neconstituțional ca unor persoane aflate în aceeași situație juridică, determinată de depunerea notificărilor în același interval de timp, fixat potrivit Legii nr. 10/2001, să li se creeze regimuri diferite de aplicare a regulilor și mecanismelor compensării. Neconstituționalitatea rezultă și din faptul că actualul regim al compensării tinde să se aplice și persoanelor îndreptățite care sunt părți în procese care au fost începute anterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 și a Legii nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013. Autoarea excepției precizează că, în opinia sa, este aplicabil raționamentul Curții Constituționale cuprins în Decizia nr. 210 din 8 aprilie 2014, dar constatarea neconstituționalității prin decizia menționată numai în raport cu situația din acea speță nu este îndeplătoare și nu acoperă întreg spectrul situațiilor de neconstituționalitate generate de Legea nr. 165/2013. Mai susține că se încalcă obligația de previzibilitate și coerență legislativă, precum și principiul securității raporturilor juridice. Arată că sistemul de acordare a măsurilor reparatorii prin compensare prevăzută la art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 este dezavantajos și prejudiciabil pentru subiecții Legii nr. 10/2001, persoane îndreptățite care au introdus, au promovat și au avut pe rolul instanțelor de judecată procese având ca obiect obținerea de măsuri reparatorii în echivalent prin compensație, la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, precum și la data modificării și completării acesteia prin Legea nr. 368/2013, în raport de alți subiecți care au introdus procese tot anterior apariției acestor legi, dar care au fost soluționate până la acele momente. Soluționarea cu întârziere, care este o simplă împrejurare de fapt, nu poate justifica pe plan legislativ tratamentul discriminatoriu aplicabil persoanelor îndreptățite la restituire în natură prin compensare, aflate în situații identice. Față de tergiversarea cu rea-credință a soluționării notificărilor de către entitățile deținătoare au fost defavorizate tocmai persoanele care, cu bună-credință, au respectat termenul legal și ritmicitatea pentru emiterea deciziilor de restituire. Precizează că legea nouă operează o modificare sub aspectul măsurilor reparatorii, care anterior permiteau, în principal și într-un mod mai favorabil ca în prezent, compensarea în natură a imobilului preluat abuziv cu un alt imobil, de aceeași valoare, alte despăgubiri fiind posibile, dar numai cu acordul persoanei îndreptățite sau dacă aceasta refuza modalitatea compensării,

nefiind prevăzute alte condiții prohibitive, precum cele prezente acum în dispozițiile Legii nr. 165/2013.

6. **Tribunalul Timiș — Secția I civilă** apreciază că textele de lege criticate nu contravin principiilor enunțate de art. 15 și 16 din Constituție.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, sens în care invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale, spre exemplu Decizia nr. 744 din 16 decembrie 2014.

9. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile de lege criticate sunt constituționale. Astfel, arată că dispozițiile de lege criticate nu aduc atingere principiului neretroactivității legii, prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituție, întrucât acestea produc efecte juridice în domeniul lor temporal de acțiune, fără a opera modificări cu privire la raporturi juridice consumate sau intrate sub autoritatea de lucru judecat anterior intrării lor în vigoare. Cât privește posibila nesocotire a principiului egalității în fața legii, prevăzut de art. 16 din Constituție, Avocatul Poporului reamintește jurisprudența Curții Constituționale prin care s-a statuat că situația diferită în care se află cetățenii în funcție de reglementarea aplicabilă potrivit principiului *tempus regit actum* nu poate fi asociată cu încălcarea principiului amintit și că reglementările juridice succesive pot prezenta în mod firesc diferențe determinate de condițiile obiective în care ele au fost adoptate (Decizia nr. 20 din 12 ianuarie 2010). În același timp, Avocatul Poporului apreciază că dispozițiile criticate pot prezenta aspecte de neconstituționalitate doar în măsura în care problema acordării despăgubirilor prin echivalent este analizată prin raportare la prevederile art. 1 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, având în vedere că la acel moment exista și posibilitatea compensării inclusiv cu servicii oferite în echivalent de deținătorul bunului imposibil de restituit în natură, iar această posibilitate de compensare prin echivalent nu a mai fost inclusă în noua lege.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, prevederile art. 4 raportate la cele ale art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 17 mai 2013, modificată prin Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 819 din 21 decembrie

2013. De asemenea, potrivit aceleiași încheieri și motivării autorului excepției, sunt indicate ca parte distinctă a obiectului excepției și prevederile art. 1 din Legea nr. 368/2013. În ce privește dispozițiile art. 4 din Legea nr. 165/2013, având în vedere că acțiunea a fost introdusă anterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, Curtea reține că, în cauză, sunt incidente prevederile art. 4 teza a doua din Legea nr. 165/2013. De asemenea, Curtea mai reține că, deși autorul excepției critică prevederile art. 1 din Legea nr. 368/2013, în integralitatea lor, în realitate, sunt vizate doar dispozițiile art. 1 pct. 1 din lege, prin care sunt modificate prevederile art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013. În aceste condiții, având în vedere atât aspectele specifice dosarului în cauză, cât și normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, Curtea reține că obiectul excepției îl constituie prevederile art. 4 teza a doua raportate la cele ale art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, astfel cum au fost modificate prin art. 1 pct. 1 din Legea nr. 368/2013, care au următorul conținut:

— Art. 1 alin. (2): *„În situația în care restituirea în natură a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist nu mai este posibilă, măsurile reparatorii în echivalent care se pot acorda sunt compensarea cu bunuri oferite în echivalent de entitatea investită cu soluționarea cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, măsurile prevăzute de Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare, precum și măsura compensării prin puncte, prevăzută în cap. III.”;*

— Art. 4 teza a doua: *„Dispozițiile prezentei legi se aplică (...) cauzelor în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, aflate pe rolul instanțelor (...) la data intrării în vigoare a prezentei legi”.*

13. În opinia autorului excepției, prevederile de lege criticate încalcă dispozițiile constituționale ale art. 15 alin. (2) care instituie principiul neretroactivității legii, cu excepția celei penale și contravenționale mai favorabile și art. 16 care consacră principiul egalității în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, prevederile de lege criticate au mai format obiect al controlului de constituționalitate, iar prin mai multe decizii, Curtea Constituțională a respins excepțiile de neconstituționalitate. În acest sens, spre exemplu, Decizia nr. 744 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 11 februarie 2015, Decizia nr. 73 din 26 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 261 din 20 aprilie 2015, Decizia nr. 428 din 9 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 596 din 7 august 2015 și Decizia nr. 268 din 10 mai 2016*), nepublicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data pronunțării prezentei decizii. Curtea a reținut că soluția legislativă prevăzută inițial de către art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, potrivit căreia în situația în care restituirea în natură a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist nu mai este posibilă, singura măsură reparatorie în echivalent care se acordă este compensarea prin puncte, a fost modificată prin dispozițiile Legii nr. 368/2013, dobândind un conținut normativ diferit, în sensul că măsurile reparatorii în echivalent care se pot acorda într-o asemenea situație sunt compensarea prin puncte și compensarea prin bunuri. Instanța de contencios constituțional a mai reținut că,

*) Decizia nr. 268 din 10 mai 2016 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 544 din 20 iulie 2016.

prin Hotărârea-pilot din 12 octombrie 2010, pronunțată în Cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a prevăzut obligația statului român de a implementa proceduri simplificate și eficiente, întemeiate pe măsuri legislative și pe o practică judiciară și administrativă coerentă, precum și de a adopta reguli de procedură clare și simplificate, care să acorde sistemului de despăgubiri o previzibilitate sporită.

15. În aceste condiții, Curtea Constituțională a constatat că prevederile de lege criticate reprezintă modalitatea prin care legiuitorul a înțeles să transpună în legislația națională exigențele impuse de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, concluzie desprinsă și din expunerea de motive a Legii nr. 165/2013. Totodată, instanța de contencios constituțional a reținut că, prin Hotărârea din 29 aprilie 2014, pronunțată în Cauza *Preda și alții împotriva României*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat, având în vedere marja de apreciere a statului român și garanțiile instituite prin Legea nr. 165/2013, și anume regulile de procedură clare și previzibile, însoțite de termene constrângătoare și de un control judecătoresc efectiv, că legea menționată oferă, în principiu, un cadru accesibil și efectiv pentru redresarea criticilor referitoare la atingerile aduse dreptului la respectarea bunurilor în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, rezultate în urma aplicării legilor de restituire.

16. Tot astfel, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut, în legătură cu procedura specială de acordare a despăgubirilor pentru imobilele preluate în mod abuziv, că modul de reparare a injustițiilor și abuzurilor din legislația trecută ține de opțiunea exclusivă a legiuitorului. În acest sens sunt, de exemplu, Decizia nr. 5 din 8 ianuarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 203 din 31 martie 2009, Decizia nr. 1.241 din 6 octombrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 749 din 4 noiembrie 2009, sau Decizia nr. 202 din 18 aprilie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 365 din 19 iunie 2013.

17. În sublinierea aceleiași idei, prin Decizia nr. 269 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 9 iulie 2014, Curtea a precizat că legiuitorul dispune de o largă marjă de apreciere în determinarea celor mai potrivite

modalități prin care sunt acordate despăgubirile cuvenite în urma abuzurilor din regimul comunist, având obligația ca măsurile adoptate să respecte principiul proporționalității, așadar, să fie adecvate, rezonabile și să asigure un just echilibru între interesul individual și cel general, al societății.

18. De asemenea, Curtea a reținut, în jurisprudența sa, că situația diferită în care se află cetățenii în funcție de reglementarea aplicabilă potrivit principiului *tempus regit actum* nu poate fi privită ca o încălcare a dispozițiilor constituționale care consacră egalitatea în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și discriminări. Curtea a constatat că respectarea egalității în drepturi presupune luarea în considerare a tratamentului pe care legea îl prevede față de cei cărora li se aplică în decursul perioadei în care reglementările sale sunt în vigoare, iar nu în raport cu efectele produse prin reglementările legale anterioare. În consecință, reglementările juridice succesive pot prezenta diferențe determinate de condițiile obiective în care ele au fost adoptate.

19. În ce privește referirea la Decizia nr. 210 din 8 aprilie 2014, Curtea reține că textul de lege ce a format obiectul controlului exercitat cu acel prilej avea un alt conținut normativ decât cel criticat în cauza de față. Astfel, prin decizia menționată, Curtea a constatat neconstituționalitatea prevederilor art. 4 teza a doua raportate la cele ale art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 în redactarea anterioară modificării acestor prevederi prin Legea nr. 368/2013, care stabilea că singura măsură reparatorie în echivalent care se acordă, în situația în care restituirea în natură a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist nu mai este posibilă, este compensarea prin puncte. În schimb, în cauza de față, nu are incidență textul în redactarea anterioară modificării survenite prin Legea nr. 368/2013, ci în redactarea actuală, care prevede, pe lângă compensarea prin puncte, și posibilitatea compensării cu bunuri oferite în echivalent de entitatea investită cu soluționarea cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001.

20. Față de criticile formulate în cauză, similare celor la care Curtea a răspuns prin jurisprudența citată, cele statuate în deciziile menționate își mențin valabilitatea și în prezenta cauză, deoarece nu au intervenit elemente noi, de natură a determina o reconsiderare a jurisprudenței Curții Constituționale.

21. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Judita Stern în Dosarul nr. 4615/59/2004* al Tribunalului Timiș — Secția I civilă și constată că prevederile art. 4 teza a doua raportate la cele ale art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 1 din Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Timiș — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 14 iunie 2016.

PREȘEDINTE,

Prof. univ. dr. **MONA-MARIA PIVNICERU**

Magistrat-asistent,
Simina Popescu

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

AUTORITATEA NAȚIONALĂ SANITARĂ VETERINARĂ ȘI PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR

ORDIN

privind constituirea Comitetului național pentru protecția animalelor utilizate în scopuri științifice sau educative

Văzând Referatul de aprobare nr. 4.161 din 24 iunie 2016, întocmit de Direcția generală sanitară veterinară și pentru siguranța alimentelor din cadrul Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor,

având în vedere prevederile art. 10 lit. b) din Ordonanța Guvernului nr. 42/2004 privind organizarea activității sanitar-veterinare și pentru siguranța alimentelor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 215/2004, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 47 din Legea nr. 43/2014 privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice, cu modificările ulterioare, al art. 3 alin. (3) și al art. 4 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 1.415/2009 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor și a unităților din subordinea acesteia, cu modificările și completările ulterioare,

președintele Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor emite următorul ordin:

Art. 1. — Se constituie Comitetul național pentru protecția animalelor utilizate în scopuri științifice sau educative din cadrul Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, a cărui componență este prevăzută în anexa nr. 1.

Art. 2. — Se aprobă Regulamentul de organizare și funcționare al Comitetului național pentru protecția animalelor utilizate în scopuri științifice sau educative, prevăzut în anexa nr. 2.

Art. 3. — Structura cu atribuții de reglementare în domeniul bunăstării animalelor din cadrul Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor ia măsurile necesare pentru ducerea la îndeplinire a prevederilor prezentului ordin.

Art. 4. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 84/2005 pentru aprobarea Normei sanitare veterinar care stabilește constituirea unui comitet consultativ privind protecția animalelor utilizate în scopuri experimentale și în alte scopuri științifice, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 829 din 14 septembrie 2005.

Art. 5. — Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 6. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor,
Radu Roatiș Chețan

București, 3 octombrie 2016.
Nr. 106.

ANEXA Nr. 1

COMPONENȚA

Comitetului național pentru protecția animalelor utilizate în scopuri științifice sau educative

Componența Comitetului național pentru protecția animalelor utilizate în scopuri științifice sau educative este următoarea:

a) președinte: membru al Asociației Române pentru Știința Animalelor de Laborator;

b) membri:

1. un reprezentant al Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor;

2. un reprezentant al Colegiului Medicilor Veterinari;

3. un reprezentant al Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj-Napoca;

4. un reprezentant al Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare în Domeniul Patologiei și Științelor Biomedicale „Victor Babeș”;

5. un reprezentant al Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară Iași;

6. un reprezentant al Universității „Ovidius” din Constanța;

7. un reprezentant al Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară București;

8. un reprezentant al Institutului de Diagnostic și Sănătate Animală;

c) secretar.

REGULAMENT DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE
al Comitetului național pentru protecția animalelor utilizate în scopuri științifice sau educative

Art. 1. — Comitetul național pentru protecția animalelor utilizate în scopuri științifice sau educative, denumit în continuare *Comitetul național*, se organizează și funcționează ca structură fără personalitate juridică în cadrul Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, în conformitate cu prevederile art. 47 din Legea nr. 43/2014 privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice, cu modificările ulterioare.

Art. 2. — (1) Comitetul național este format din reprezentanți ai Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, ai mediului academic din domeniul biomedical, ai Colegiului Medicilor Veterinari, ai altor asociații profesionale și ai organizațiilor de protecție a animalelor, cu experiență în domeniul științei animalelor de laborator.

(2) Membrii Comitetului național nu sunt remunerați pentru activitatea desfășurată.

Art. 3. — (1) Comitetul național se întrunește periodic, la solicitarea președintelui acestuia.

(2) Convocarea Comitetului național se face de către secretarul acestuia, prin invitație semnată de către președintele Comitetului național, cu cel puțin 7 zile înainte de data ședinței acestuia.

(3) În invitația la ședința Comitetului național se precizează data, ora, locul desfășurării și ordinea de zi a acesteia.

(4) Lucrările Comitetului național se desfășoară la sediul Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor sau, după caz, în oricare alt loc, stabilit în funcție de necesitate.

(5) Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor asigură suportul tehnic și logistic necesar funcționării Comitetului național.

Art. 4. — Comitetul național își desfășoară activitatea numai în prezența a jumătate plus unu din numărul membrilor acestuia.

Art. 5. — La ședințele Comitetului național pot participa, în calitate de invitați, reprezentanți ai altor structuri de specialitate din cadrul Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, precum și ai celorlalte ministere sau organizații care își desfășoară activitatea în domeniul științei animalelor de laborator, atunci când subiectele discutate o impun.

Art. 6. — Secretariatul Comitetului național este asigurat de către structura din cadrul Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor cu atribuții în domeniul protecției animalelor utilizate în scopuri științifice.

Art. 7. — Comitetul național are următoarele atribuții și responsabilități:

a) oferă structurilor responsabile cu protecția animalelor din cadrul autorităților competente teritorial și al unităților utilizatoare/furnizoare/crescătoare de animale utilizate în scopuri științifice consultanță privind aspecte legate de achiziția, creșterea, adăpostirea, îngrijirea și utilizarea animalelor în proceduri;

b) participă la schimbul de informații privind cele mai bune practici privind aspecte legate de achiziția, creșterea, adăpostirea, îngrijirea și utilizarea animalelor în proceduri, cu reprezentanți ai comitetelor naționale pentru protecția animalelor utilizate în scopuri științifice sau educative din alte state membre din Uniunea Europeană;

c) participă, la solicitarea Comisiei Europene, la întâlnirile organizate cu președinții comitetelor naționale pentru protecția animalelor utilizate în scopuri științifice sau educative din alte state membre;

d) elaborează și promovează ghiduri de bune practici privind evaluarea proiectelor care utilizează animale în proceduri;

e) colaborează cu specialiștii din cadrul autorităților competente teritorial care au atribuții în domeniul autorizării proiectelor care utilizează animale în proceduri și le oferă consultanță în acest sens;

f) oferă consiliere membrilor din cadrul structurilor responsabile cu bunăstarea animalelor, organizate la nivelul unităților crescătoare, furnizoare și utilizatoare de animale folosite în scopuri științifice sau alte scopuri experimentale, conform prevederilor art. 25 din Legea nr. 43/2014, cu modificările ulterioare;

g) verifică informațiile conținute de rapoartele cu caracter nontehnic afișate pe site-ul web al Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor și, atunci când este cazul, solicită informații suplimentare privind modul în care a fost autorizat sanitar-veterinar un proiect care utilizează animale în proceduri;

h) formulează puncte de vedere cu privire la proiectele de acte normative elaborate în domeniul de competență;

i) participă la activități organizate în domeniul științei animalelor de laborator;

j) avizează informațiile statistice transmise anual Comisiei Europene, privind utilizarea animalelor în proceduri, inclusiv informații privind severitatea procedurilor, precum și originea și speciile de primate neumane utilizate în proceduri, conform prevederilor art. 48 din Legea nr. 43/2014, cu modificările ulterioare;

k) oferă sprijin de specialitate comitetelor locale de etica cercetării, organizate la nivelul centrelor universitare de specialitate din România, conform prevederilor art. 47 alin. (5) din Legea nr. 43/2014, cu modificările ulterioare;

l) oferă consiliere privind punerea în aplicare a cadrului legal de formare profesională, educație și educație continuă în domeniul protecției animalelor utilizate în scopuri științifice.

Art. 8. — (1) Dezbaterile din cadrul Comitetului național sunt consemnate într-un proces verbal încheiat la sfârșitul ședinței.

(2) Procesul-verbal încheiat în urma ședinței Comitetului național este redactat de secretarul acestuia, se înregistrează în cadrul registraturii Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor și se afișează pe site-ul web al Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor.

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

ORDIN
privind aprobarea Planului de management
și a Regulamentului sitului Natura 2000 ROSCI0090
Harghita Mădăraș și al Rezervației naturale 2.493
Lacul Dracului

Având în vedere Referatul de aprobare nr. 109.692/A.C. din 19 aprilie 2016 al Direcției biodiversitate,

ținând cont de Decizia etapei de încadrare nr. 39 din 27 octombrie 2015 și Adresa nr. 8.318 din 26 iulie 2015 emise de Agenția pentru Protecția Mediului Harghita, Avizul Ministerului Culturii nr. 302 din 1 februarie 2016, Adresa Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 88.310/88.309/108.448/319.925 din 24 februarie 2016, Adresa Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice nr. 24.539 din 7 martie 2016 și adresa Direcției generale păduri nr. 153.553/I.M. din 6 aprilie 2016,

în temeiul prevederilor art. 21 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 13 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 38/2015 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul mediului, apelor și pădurilor emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Planul de management al sitului Natura 2000 ROSCI0090 Harghita Mădăraș și al Rezervației naturale 2.493 Lacul Dracului, prevăzut în anexa nr. 1.

Art. 2. — Se aprobă Regulamentul sitului Natura 2000 ROSCI0090 Harghita Mădăraș și al Rezervației naturale 2.493 Lacul Dracului, prevăzut în anexa nr. 2.

Art. 3. — Anexele nr. 1 și 2*) fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul mediului, apelor și pădurilor,

Viorel Traian Lascu,
secretar de stat

București, 16 mai 2016.

Nr. 909.

*) Anexele nr. 1 și 2 se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 835 bis, care se poate achiziționa de la Centru pentru relații cu publicul al Regiei Autonome „Monitorul Oficial”, București, șos. Panduri nr. 1.

ACTE ALE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

ORDIN

pentru aprobarea Regulamentului privind racordarea la conductele de alimentare din amonte și de abrogare a Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 36/2013 pentru aprobarea Procedurii privind alimentarea cu gaze naturale a consumatorului izolat tip A și a Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 44/2013 pentru aprobarea Procedurii privind alimentarea cu gaze naturale a consumatorului izolat tip B

Având în vedere prevederile art. 139 alin. (5), art. 148 alin. (1) și art. 152 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. c) și art. 10 alin. (1) lit. j) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012,

președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Regulamentul privind racordarea la conductele de alimentare din amonte, prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Titularii licențelor de operare a conductelor de alimentare din amonte aferente producției gazelor naturale, precum și solicitanții duc la îndeplinire dispozițiile prezentului ordin.

Art. 3. — Regulamentul privind racordarea la conductele de alimentare din amonte, prevăzut la art. 1 din prezentul ordin, intră în vigoare la data abrogării dispozițiilor privind racordarea la conductele de alimentare din amonte prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 1.043/2004 pentru aprobarea Regulamentului privind accesul la Sistemul național de transport al gazelor naturale, a Regulamentului privind accesul la sistemele de distribuție a gazelor naturale și a Regulamentului privind accesul

la conductele de alimentare din amonte, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 4. — Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 36/2013 pentru aprobarea Procedurii privind alimentarea cu gaze naturale a consumatorului izolat tip A, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 10 iunie 2013, cu modificările ulterioare, și Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 44/2013 pentru aprobarea Procedurii privind alimentarea cu gaze naturale a consumatorului izolat tip B, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 412 din 8 iulie 2013, se abrogă la data prevăzută la art. 3 din prezentul ordin.

Art. 5. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Autorității Naționale
de Reglementare în Domeniul Energiei,
Niculae Havrileț

București, 5 octombrie 2016.
Nr. 60.

ANEXĂ

REGULAMENT privind racordarea la conductele de alimentare din amonte

CAPITOLUL I Dispoziții generale

SECȚIUNEA 1 Scop

Art. 1. — (1) Prezentul regulament stabilește etapele și condițiile privind racordarea solicitanților la conductele de alimentare din amonte.

(2) Aplicarea prezentului regulament contribuie la asigurarea unui cadru unitar, transparent și nediscriminatoriu cu privire la derularea procesului de racordare la conductele de alimentare din amonte.

SECȚIUNEA a 2-a Domeniu de aplicare

Art. 2. — Prezentul regulament se aplică în relațiile dintre solicitanți și titularul licenței de operare a conductelor de alimentare din amonte aferente producției gazelor naturale în vederea racordării unui obiectiv, a modificării instalației de racordare sau actualizării unui aviz tehnic de racordare.

Art. 3. — (1) Titularul licenței de operare a conductelor de alimentare din amonte aferente producției gazelor naturale emite avizul tehnic de racordare care cuprinde condițiile tehnice specifice realizării instalației de racordare.

(2) Titularul licenței de operare a conductelor de alimentare din amonte aferente producției gazelor naturale poate refuza

racordarea la conductele de alimentare din amonte numai în condițiile prevăzute de art. 150 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, prin emiterea unui refuz de racordare. Acesta cuprinde în mod obligatoriu motivele refuzului și se comunică solicitantului în conformitate cu prevederile prezentului regulament.

SECȚIUNEA a 3-a

Abrevieri, termeni și expresii

Art. 4. — Abrevierile, termenii și expresiile utilizate în prezentul regulament se definesc după cum urmează:

a) *ANRE* — Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei;

b) *ATR* — *avizul tehnic de racordare* — avizul emis de titularul licenței de operare a conductelor de alimentare din amonte aferente producției gazelor naturale, la cererea unui solicitant, care conține condițiile tehnice de racordare la conductele de alimentare din amonte pentru satisfacerea cerințelor precizate în cererea de racordare;

c) *CA* — conducta de alimentare din amonte;

d) *Lege* — Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare;

e) *operator CA* — titularul licenței de operare a conductelor de alimentare din amonte aferente producției gazelor naturale;

f) *instalație de racordare* — instalația realizată între punctul fizic de racordare și punctul de delimitare și care include conductele și echipamentele necesare măsurării calității gazelor naturale, a volumului fizic al acestora și asigurării odorizării, după caz;

g) *punct de delimitare* — punctul în care instalațiile operate de titularul licenței de operare a conductelor de alimentare din amonte aferente producției gazelor naturale se delimitează de obiectivele solicitantului sau realizate pentru racordarea acestuia, cu excepția instalației de racordare;

h) *punct de racordare* — punctul fizic unde se realizează cuplarea instalației de racordare la conducta de alimentare din amonte;

i) *racordare* — ansamblul activităților necesare pentru realizarea/modificarea instalației de racordare;

j) *tarif de racordare* — tarif care reprezintă plata efectuată de solicitant pentru activitățile întreprinse de operatorul CA în legătură cu realizarea racordării la CA.

Art. 5. — Termenii prevăzuți la art. 4 se completează cu termenii și expresiile definiți în Lege și în legislația aplicabilă în domeniul gazelor naturale.

CAPITOLUL II

Etapele procesului de racordare la CA

Art. 6. — Pentru realizarea racordării la CA se parcurg următoarele etape:

a) solicitantul depune la ANRE o cerere pentru emiterea autorizației de înființare/proiectare/execuție/exploatare pentru obiectivul/sistemul din sectorul gazelor naturale/magistrala directă/sistem de distribuție închis care se racordează la conductele de alimentare din amonte, după caz, în conformitate cu prevederile art. 119 pct. 1 și 2, art. 121 alin (1), art. 139 alin. (5) și art. 152 din Lege și ale Ordinului președintelui ANRE nr. 34/2013 privind aprobarea Regulamentului pentru acordarea autorizațiilor de înființare și a licențelor în sectorul gazelor naturale, cu modificările și completările ulterioare;

b) solicitantul depune la operatorul CA o cerere de racordare întocmită conform modelului prevăzut în anexa nr. 1, la care se atașează autorizația emisă de ANRE, prevăzută la lit. a);

c) operatorul CA analizează cererea de racordare și emite ATR sau, după caz, refuzul de racordare în condițiile prevăzute la art. 150 lit. a) și b) din Lege;

d) solicitantul încheie cu operatorul CA un contract de racordare pentru stabilirea atât a condițiilor tehnice de realizare

a lucrărilor de racordare, cât și a drepturilor și obligațiilor fiecăruia dintre contractanți privind racordarea, ulterioare finalizării operațiilor tehnice de racordare;

e) achitarea tarifului de racordare sau, după caz, emiterea refuzului de racordare în condițiile prevăzute la art. 150 lit. c) din Lege;

f) proiectarea instalației de racordare în baza autorizațiilor specifice și a ATR;

g) avizarea proiectului de către operatorul CA pentru conformitate cu soluția tehnică precizată în ATR, cu respectarea prevederilor art. 160 alin. (1) din Lege;

h) execuția instalației de racordare în baza autorizațiilor specifice, a proiectului avizat de operatorul CA și a autorizației de construire;

i) recepția și punerea în funcțiune a instalației de racordare, operațiuni pentru care operatorul CA desemnează delegați în comisiile de recepție și punere în funcțiune.

Art. 7. — În vederea racordării la CA, solicitanții se adresează operatorului CA, printr-o cerere de racordare în una dintre următoarele situații:

a) racordarea la CA a unui obiectiv;

b) modificarea parametrilor tehnici de funcționare ai obiectivului solicitantului, a condițiilor de calitate a gazelor naturale ce urmează a fi predate/preluate în/din CA sau din alte cauze, cu sau fără modificarea caracteristicilor tehnice ale instalației de racordare existente.

Art. 8. — (1) Cererea de racordare se întocmește în conformitate cu modelul prevăzut în anexa nr. 1, care cuprinde cel puțin următoarele informații, după cum urmează:

a) datele de identificare ale solicitantului și, după caz, ale persoanei fizice/juridice mandatate de acesta să îl reprezinte în relația cu operatorul CA;

b) datele privind obiectivul, pentru care se solicită racordarea, respectiv denumirea și descrierea amplasamentului obiectivului, scopul racordării la CA, descrierea obiectivului pentru care se solicită racordarea;

c) parametrii tehnici de funcționare în condiții de siguranță a obiectivului pentru care se solicită racordarea;

d) condițiile de calitate a gazelor naturale ce urmează a fi predate/preluate în/din CA;

e) perioada estimată de funcționare a obiectivului solicitantului;

f) lista documentelor anexate cererii, în conformitate cu prevederile alin. (2);

g) alte cerințe specifice ale solicitantului.

(2) La cererea de racordare se atașează următoarele documente:

a) documente de identificare ale solicitantului și, după caz, ale persoanei fizice/juridice mandatate de acesta să îl reprezinte în relația cu operatorul CA, în copie, respectiv:

(i) actul de identitate, pentru solicitanții persoane fizice;

(ii) certificatul de înregistrare la Oficiul Național al Registrului Comerțului, pentru solicitanții persoane juridice;

(iii) mandatul;

b) documente care atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra terenului/terenurilor, incintei și/sau construcției unde se solicită a fi amplasată instalația de racordare, în copie;

c) autorizațiile prevăzute la art. 6 lit. a), în copie;

d) autorizațiile prevăzute de Lege pentru operatorii economici din sectorul gazelor naturale în legătură cu obiectivul care se racordează în CA;

e) planul de situație la scara 1:500 în Sistemul național de coordonate stereografic 1970, respectiv planuri de încadrare în zonă cu amplasarea obiectivului pentru care se solicită racordarea, în format hârtie și electronic;

f) alte documente pe care solicitantul consideră necesar să le depună în susținerea cererii;

g) declarație pe propria răspundere care să ateste faptul că documentele transmise anterior operatorului CA nu au suferit

modificări și sunt valabile la data depunerii cererii de racordare, după caz, cu identificarea clară a acestora;

h) declarație pe propria răspundere referitoare la autenticitatea datelor și la conformitatea cu originalul a copiilor documentelor anexate;

i) date privind necesitatea modificării instalației de racordare și/sau actualizării ATR în termenul de valabilitate, însoțit de documente care să susțină cererea, după caz, doar în situațiile prevăzute la art. 7 lit. b).

Art. 9. — (1) Operatorul CA analizează documentația prevăzută la art. 8 în termen de 10 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii de racordare.

(2) În cazul în care documentația prevăzută la alin. (1) nu este completă, operatorul CA notifică solicitantul, în scris, în termen de două zile lucrătoare de la expirarea termenului prevăzut la alin. (1), cu privire la necesitatea completării acesteia, indicând documentele lipsă și/sau care trebuie completate/refăcute, cu furnizarea tuturor informațiilor necesare în acest scop.

(3) Solicitantul completează documentația în termen de 30 de zile de la primirea notificării menționate la alin. (2).

(4) În situația în care solicitantul nu transmite operatorului CA documentația completă în termenul prevăzut la alin. (3), operatorul CA notifică solicitantul, în scris, în maximum 10 zile de la termenul prevăzut la alin. (3), cu privire la faptul că cererea de racordare a fost clasată din motivul „Documentație incompletă”.

Art. 10. — (1) În termen de 30 de zile de la data la care cererea de racordare și documentele menționate la art. 8 alin. (2) sunt complete, operatorul CA transmite solicitantului ATR și oferta de contract de racordare.

(2) În situațiile prevăzute la art. 150 lit. a) și b) din Lege operatorul CA transmite solicitantului, în termenul precizat la alin. (1), refuzul de racordare care cuprinde motivele pentru care se refuză racordarea.

CAPITOLUL III

Emiterea/Actualizarea ATR și încheierea contractului de racordare

Art. 11. — (1) ATR se întocmește conform modelului prevăzut în anexa nr. 2 și cuprinde următoarele informații:

a) datele de identificare ale solicitantului;

b) informații cu privire la obiectivul pentru care a fost solicitată racordarea la CA;

c) perioada estimată în care cantitatea solicitată de gaze naturale poate fi extrasă, respectiv introdusă în CA în condițiile tehnice și economice existente la data la care a fost calculată;

d) descrierea soluției de racordare;

e) cerințele de monitorizare și de reglaj, inclusiv interfața cu sistemele informatice de monitorizare și de telecomunicații;

f) condițiile de calitate a gazelor naturale ce urmează a fi predate/preluate în/din CA;

g) cerințe privind componența și locul de montare a echipamentului de măsurare;

h) planul de situație în Sistemul național de coordonate stereografic 1970, scara 1:500, cu specificarea coordonatelor geografice ale punctului de racordare, ale punctului de delimitare și ale instalației de racordare;

i) termenul și condițiile de valabilitate ale ATR;

j) alte condiții, în funcție de cerințele specifice ale solicitantului, posibilitățile oferite de caracteristicile și parametrii tehnici ai CA sau impuse de normele în vigoare la data emiterii ATR.

(2) În ATR se pot prezenta mai multe soluții de racordare viabile din punct de vedere tehnic în vederea realizării instalației de racordare.

(3) ATR se emite în două exemplare originale, dintre care unul se păstrează în arhiva operatorului CA și unul se transmite solicitantului în termenul prevăzut la art. 10 alin. (1).

Art. 12. — (1) În cazul în care este de acord cu condițiile tehnice privind soluția de racordare prezentată în ATR, solicitantul negociază și semnează oferta de contract de racordare, prevăzută la art. 10 alin. (1), care devine astfel contract de racordare.

(2) Prin contractul de racordare prevăzut la alin. (1) se stabilesc tariful de racordare, drepturile și obligațiile în perioada realizării lucrărilor de racordare și drepturile și obligațiile fiecăruia pentru perioada ulterioară finalizării lucrărilor de racordare, inclusiv costurile de operare/exploatare a instalației de racordare.

(3) Costurile necesare realizării instalației de racordare, inclusiv cele pentru asigurarea terenului necesar, sunt suportate de solicitant, dacă în contractul de racordare nu se prevede altfel.

(4) Operarea/Exploatarea instalației de racordare se face în baza unui tarif de operare/exploatare, de către operatorul CA sau cu acordul acestuia, de către un alt operator economic licențiat/autorizat de ANRE pentru acest tip de lucrări.

Art. 13. — (1) Clauzele finale ale contractului de racordare se stabilesc de comun acord între cele două părți.

(2) Contractul de racordare trebuie să includă următoarele date și informații minimale:

a) datele de identificare ale părților contractante;

b) obiectul contractului;

c) datele și informațiile din ATR;

d) drepturile și obligațiile părților contractante;

e) termenele și condițiile de realizare a lucrărilor destinate racordării, defalcate pe faze, în cazul în care în contract se prevede că operatorul CA să execute și alte lucrări decât cele de avizare a proiectului de execuție, urmărirea lucrării de execuție, participare în comisiile de recepție și punere în funcțiune;

f) dreptul de proprietate, respectiv de folosință asupra instalației de racordare;

g) dreptul operatorului CA de operare a instalației de racordare și de percepere a unui tarif de operare, dacă părțile nu convin altfel;

h) valoarea tarifului de racordare, stabilit pe baza de deviz, modalitățile de plată a acestuia și data-limită a plății, precum și condițiile de regularizare ale acestuia;

i) data punerii în funcțiune a instalației de racordare;

j) condițiile de valabilitate a contractului;

k) răspunderi și despăgubiri;

l) alte clauze contractuale, convenite între părți;

m) căile de soluționare a litigiilor, în cazul nerespectării prevederilor contractului.

(3) În situația în care solicitantul acceptă fără obiecții oferta de contract prevăzută la art. 10 alin. (1), acesta transmite operatorului CA, în termen de 60 de zile de la data primirii acesteia, contractul de racordare semnat.

(4) În cazul în care solicitantul are obiecții la oferta de contract de racordare prevăzută la art. 10 alin. (1), acesta le transmite operatorului CA, în termen de 30 de zile de la primirea ofertei de contract.

(5) În termen de 10 zile de la primirea ofertei de contract în forma agreată de părți, în ceea ce privește conținutul contractului de racordare, operatorul CA transmite solicitantului contractul de racordare actualizat și semnat.

(6) Contractul de racordare se încheie între părți, în termenul prevăzut la alin. (3).

(7) Contractul de racordare poate prevedea garanții pentru nefinalizarea punerii în funcțiune a instalației de racordare, inclusiv pentru readucerea la situația inițială a CA și a terenurilor unde este amplasată aceasta.

Art. 14. — Ulterior încheierii contractului de racordare, solicitantul achită operatorului CA tariful de racordare, la termenele și în condițiile prevăzute în contract.

Art. 15. — (1) În situația în care solicitantul nu își îndeplinește obligațiile de plată a tarifului de racordare, operatorul CA poate refuza racordarea, în conformitate cu prevederile art. 150 lit. c) din Lege.

(2) În situația prevăzută la alin. (1), operatorul CA emite refuzul de racordare și îl transmite solicitantului în termen de 30 de zile de la data scadență a obligației de plată.

Art. 16. — În cazul deteriorării sau pierderii ATR de către solicitant, la cererea acestuia, operatorul CA emite un duplicat în termen de 10 zile de la data înregistrării cererii.

Art. 17. — (1) La cerere, în situația modificării unor elemente de natură administrativă, operatorul CA actualizează ATR-ul la schimbarea:

- a) datelor de identificare ale solicitantului;
- b) datelor de identificare ale obiectivului pentru care a fost solicitată racordarea;
- c) solicitantului pentru care a fost emis ATR, în urma preluării obiectivului prin cumpărare, concesiune, închiriere sau de către succesorii în drepturi.

(2) Solicitantul are obligația de a depune cererea de actualizare a ATR prevăzută la alin. (1), în maximum 10 zile de la data apariției unor modificări față de documentele care stau la baza emiterii ATR.

(3) Cererea de actualizare a ATR, prevăzută la alin. (1), este însoțită de documentele justificative privind modificarea elementelor de natură administrativă.

Art. 18. — ATR-ul își încetează valabilitatea în următoarele situații:

- a) în termen de 60 de zile de la emitere, dacă nu a fost încheiat contractul de racordare și nu există un acord între părți pentru prelungirea termenului de încheiere a contractului de racordare;
- b) la expirarea perioadei de valabilitate a aprobărilor legale în baza cărora a fost emis sau a autorizației de construire emisă în baza acestuia sau la anularea acestora, pentru orice temei, constatată prin hotărâre judecătorească definitivă;
- c) la rezilierea contractului de racordare încheiat în baza acestuia;
- d) la expirarea termenului de valabilitate;
- e) la emiterea unui nou ATR.

CAPITOLUL IV

Proiectarea, execuția, recepția și punerea în funcțiune a instalației de racordare

Art. 19. — (1) În funcție de clauzele contractuale negociate, lucrările de proiectare și execuție a instalației de racordare sunt realizate de solicitant, în baza autorizațiilor de proiectare/ execuție emise de ANRE în conformitate cu art. 119 pct. 1 și art. 121 alin. (1) din Lege, prin intermediul operatorilor economici autorizați, conform art. 121 alin. (2) din Lege.

(2) La proiectarea și execuția instalației de racordare se respectă întocmai condițiile stipulate în ATR, precum și cele prevăzute în avizele/acordurile prevăzute de legislația aplicabilă, respectiv în autorizația de construire.

(3) Operatorul CA are dreptul să sisteze sau să solicite sistarea lucrărilor de proiectare și/sau execuție a instalației de racordare în situația în care solicitantul nu își îndeplinește obligațiile stipulate în contractul de racordare.

Art. 20. — (1) Recepția și punerea în funcțiune a instalației de racordare se realizează în comun de operatorul CA și solicitant prin operatorii economici autorizați care au proiectat/ executat instalația de racordare în conformitate cu prevederile legislației aplicabile.

(2) Punerea în funcțiune a instalației de racordare se face la termenul precizat în contractul de racordare, numai după încheierea unui contract de operare/exploatare a instalației de racordare, conform art. 12 alin. (4).

(3) Se interzice punerea în funcțiune a instalațiilor de racordare pentru care nu sunt întocmite toate documentele prevăzute de legislația aplicabilă.

(4) Ulterior punerii în funcțiune a instalației de racordare, operatorul CA care asigură operarea/exploatarea solicită ANRE modificarea licenței/autorizației pentru desfășurarea activităților de operare/exploatare a obiectivelor rezultate în urma racordării, pentru actualizarea caracteristicilor tehnice, după caz.

(5) În situația în care, ulterior punerii în funcțiune a instalației de racordare, apar modificări la nivelul CA de natură să afecteze exploatarea în condiții de siguranță, ca urmare a unor incidente tehnice datorate operatorului CA, acesta stabilește o nouă soluție de racordare, cu consultarea solicitantului, și realizează toate lucrările impuse de noua soluție de racordare, pe cheltuielă proprie.

(6) În îndeplinirea atribuțiilor specificate la alin. (5), operatorul CA emite un nou ATR și încheie un nou contract de racordare cu titularul instalației de racordare pentru care se impune modificarea, fără perceperea tarifului de racordare.

CAPITOLUL V

Proceduri, evidențe și informări privind procesul de racordare la CA

Art. 21. — (1) Operatorul CA organizează activitatea privind racordarea la CA conform prevederilor prezentului regulament, astfel încât aceasta să se desfășoare operativ.

(2) Operatorul CA are obligația să organizeze un sistem de informare a solicitanților cu privire la procesul de racordare la CA, prin publicare pe pagina proprie de internet și prin afișare la sediile sale administrative, a următoarelor informații:

- a) datele de contact și programul de lucru cu publicul;
- b) Regulamentul privind racordarea la conductele de alimentare din amonte și ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei de aprobare a acestuia, integral pe pagina de internet și extrase la sediile administrative;
- c) model de cerere de racordare;
- d) lista cu documentele care trebuie anexate cererii de racordare;
- e) alte informații privind procesul de racordare.

Art. 22. — Operatorul CA are obligația să întocmească și să mențină un registru de evidență a solicitărilor de racordare, precum și a modului în care acestea au fost soluționate.

CAPITOLUL VI

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 23. — Operatorul CA acționează astfel încât să asigure un cadru unitar, transparent și nediscriminatoriu cu privire la derularea procesului de racordare la CA.

Art. 24. — În cazul în care, pe parcursul racordării la CA sau valabilității ATR, intervin modificări în ceea ce privește documentele depuse, solicitantul transmite operatorului CA documentele actualizate, în termen de 10 zile de la apariția modificărilor.

Art. 25. — (1) Solicitanții au dreptul să notifice ANRE cu privire la încălcarea de către operatorul CA a prevederilor prezentului regulament.

(2) ANRE verifică și soluționează notificarea prin luare de măsuri în conformitate cu legislația în vigoare.

(3) Eventualele litigii apărute în procesul de racordare la CA care nu pot fi conciliate la nivelul părților se soluționează de

către instanțele judecătorești competente, conform prevederilor legale.

Art. 26. — (1) Documentele similare avizelor tehnice de racordare emise de către operatorii CA înainte de intrarea în vigoare a prezentului regulament își păstrează valabilitatea.

(2) Corelativ, cererile de alimentare cu gaze naturale a consumatorilor izolați transmise Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei înainte de intrarea în vigoare a prezentului regulament se soluționează conform prevederilor Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 36/2013 pentru aprobarea Procedurii privind alimentarea cu gaze naturale a consumatorului izolat tip A, cu modificările ulterioare, și ale Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în

Domeniul Energiei nr. 44/2013 pentru aprobarea Procedurii privind alimentarea cu gaze naturale a consumatorului izolat tip B, în vigoare la data depunerii acestora.

Art. 27. — Solicitățile de racordare la CA depuse înainte de intrarea în vigoare a prezentului regulament se soluționează în conformitate cu prevederile în vigoare la data înregistrării cererii la operatorul CA.

Art. 28. — Nerespectarea prevederilor prezentului regulament se sancționează în conformitate cu prevederile Legii.

Art. 29. — Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezentul regulament.

*ANEXA Nr. 1
la regulament*

C E R E R E de racordare la conductele de alimentare din amonte

Către

SECȚIUNEA 1. Datele de identificare ale solicitantului

1. Denumirea:
2. Adresa sediului social: localitatea, str. nr., bl., sc., et., ap., județul, codul poștal, telefon, fax, e-mail
3. Adresa de corespondență: localitatea, str. nr., bl., sc., et., ap., județul, codul poștal, telefon, fax, e-mail
4. Număr unic de înregistrare la Oficiul Național al Registrului Comerțului:
5. Reprezentantul legal:, identificat prin buletin/carte de identitate seria nr., eliberat/ă de la data, domiciliat în localitatea, str. nr., bl., sc., et., ap., județul/sectorul, codul poștal
6. Datele de contact ale reprezentantului legal: telefon, fax, e-mail
7. Contul bancar
8. Banca
9. Tipul solicitantului
a) nou;
b) existent.
sau
10. Numele și prenumele solicitantului/mandatarului:
11. Adresa domiciliului: localitatea, str. nr., bl., sc., et., ap., județul, codul poștal, telefon, fax, e-mail
12. Adresa de corespondență: localitatea, str. nr., bl., sc., et., ap., județul, codul poștal, telefon, fax, e-mail
13. Reprezentantul legal:, identificat prin buletin/carte de identitate seria nr., eliberat/ă de la data, domiciliat în localitatea, str. nr., bl., sc., et., ap., județul/sectorul, codul poștal
14. Datele de contact ale reprezentantului legal: telefon, fax, e-mail
15. Contul bancar
16. Banca

SECȚIUNEA 2. Informații privind obiectivul pentru care se solicită racordarea

1. Denumirea:

2. Amplasamentul:

3. Autorizația ANRE nr. din pentru înființarea/proiectarea/execuția/exploatarea obiectivului

4. Coordonate geografice ale amplasamentului în Sistemul național de coordonate stereografic 1970:
.....

5. Scurtă descriere a amplasamentului:

6. Scopul racordării:

7. Scurtă descriere a obiectivului:

SECȚIUNEA 3. Parametri tehnici de funcționare în condiții de siguranță a obiectivului pentru care se solicită racordarea

o Debit disponibil/necesar:

• minim: mc/h;

• maxim: mc/h;

o Presiune disponibilă/necesară:

• minim: Pa;

• maxim: Pa.

SECȚIUNEA 4. Condiții de calitate a gazelor naturale ce urmează a fi predate/preluate în/din conducta de alimentare din amonte

1. Compoziția chimică a gazelor naturale

2. Punctul de rouă al apei: °C;

3. Punctul de rouă al hidrocarburilor: °C;

4. Valoarea minimă admisă pentru puterea calorică superioară repartizată la volum: kcal/m³;

5. Temperatura maximă admisă a gazelor naturale: °C;

6. Conținutul de impurități mecanice: g/m³.**SECȚIUNEA 5. Alte cerințe specifice**

1. Perioada estimată de funcționare a obiectivului

SECȚIUNEA 6. Documente anexate cererii

1. documente de identificare ale solicitantului și, după caz, ale persoanei fizice/juridice mandatate de acesta să îl reprezinte în relația cu operatorul CA, în copie, respectiv:

— actul de identitate, pentru solicitanții persoane fizice;

— certificatul de înregistrare la Oficiul Național al Registrului Comerțului, pentru solicitanții persoane juridice;

— mandatul;

2. autorizația emisă de ANRE pentru înființarea/extinderea/modificarea obiectivului/sistemului din sectorul gazelor naturale/magistrala directă/sistemul de distribuție închis care urmează a fi racordat la CA, în copie;

3. autorizațiile prevăzute de Lege, pentru operatorii economici din sectorul gazelor naturale în legătură cu obiectivul care se racordează în CA, în copie;

4. documente care atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra terenului/terenurilor, incintei și/sau construcției unde se solicită a fi amplasată instalația de racordare, în copie;

5. declarație pe propria răspundere cu privire la obținerea autorizației de construire aferente obiectivului/sistemului pentru care se solicită racordarea;

6. planul de situație la scara 1:500 în Sistemul național de coordonate stereografic 1970, respectiv planuri de încadrare în zonă cu amplasarea obiectivului pentru care se solicită racordarea, în format hârtie și electronic;
7. alte documente pe care solicitantul consideră necesar să le depună în susținerea cererii;
8. declarație pe propria răspundere care să ateste faptul că documentele transmise anterior operatorului CA nu au suferit modificări și sunt valabile la data depunerii cererii de racordare, după caz, cu identificarea clară a acestora;
9. declarație pe propria răspundere referitoare la autenticitatea datelor și la conformitatea cu originalul a copiilor documentelor anexate;
10. date privind necesitatea modificării instalației de racordare și/sau actualizării ATR în termenul de valabilitate, însoțit de documente care să susțină cererea, după caz, doar în situațiile prevăzute la art. 7 lit. b) din Regulamentul privind racordarea la conductele de alimentare din amonte.

Data:

Reprezentantul legal:

(Se specifică numele și prenumele în clar.)

Semnătură

ANEXA Nr. 2
la regulament

AVIZ TEHNIC
de racordare la conductele de alimentare din amonte

nr. din

1. Ca urmare a cererii de racordare nr. din, depusă de:

.....
(datele de identificare ale solicitantului/ale reprezentatului legal al acestuia).....
(datele de identificare ale operatorului CA și ale reprezentatului legal al acestuia)

în calitate de titular al Licenței de operare nr. / a conductelor de alimentare din amonte aferente producției gazelor naturale, emite prezentul aviz tehnic de racordare la conducta de alimentare din amonte a obiectivului:

.....
(datele de identificare ale obiectivului/sistemului)

2. În conformitate cu Cererea de racordare nr. din, soluția de racordare impune realizarea unei instalații de racordare care se cuplează la conducta de alimentare din amonte, după cum urmează:

- obiectivul/conducta de alimentare din amonte la care se face racordarea: denumire obiectiv/conducta, material, diametru nominal(mm/inch), presiune maximă de operare Pa;
- perioada estimată în care cantitatea de gaze naturale poate fi extrasă, respectiv introdusă CA în condițiile tehnice și economice existente la data la care a fost calculată (ziua/luna/anul) este de ani;
- instalația de racordare:

- conducta de legătură: material, lungime m, diametru nominal (mm/inch), clasa de locație
- stație de reglare-măsurare, cu următoarele caracteristici tehnice:

- structura și locul de montare a echipamentului de măsurare:
- instalație de reglare a presiunii:
- echipament/sistem de măsurare a debitului:
- echipament de măsurare a calității gazelor naturale:
- debit minim/maxim în condiții standard:/..... mc/h;
- presiune minimă/maximă în amonte/aval:/..... Pa;
- filtrare, tip
- separatoare, tip
- instalație de odorizare, tip
- încălzire a gazelor naturale, tip
- supraveghere, tip
- poziționată în: cofret metalic incintă;
- sistem de comandă și achiziție de date
- linie de debite reduse

➤ altele:

- condițiile de calitate a gazelor naturale ce urmează a fi predate/preluate în/din CA:
- planul de situație în Sistemul național de coordonate stereografic 1970, scara 1:500, cu specificarea coordonatelor geografice ale punctului de racordare, ale punctului de delimitare și ale instalației de racordare;
- termenul de valabilitate a ATR
- condițiile de valabilitate a ATR
- alte condiții, în funcție de cerințele specifice ale solicitantului, posibilitățile oferite de caracteristicile și parametrii tehnici ai CA sau impuse de normele în vigoare la data emiterii ATR.

Prezentul aviz tehnic de racordare prezintă condițiile tehnice de racordare, urmând ca realizarea instalației de racordare să se facă în baza contractului de racordare încheiat între solicitant și emitentul prezentului aviz tehnic.

Data:

Emitent:

(Se specifică denumirea/numele și prenumele în clar.)

Semnătura reprezentantului legal

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948368 940949